

Håndens arbejde, åndens værk

Work of the Hand and of the Soul

2 1 . 1 1 . 1 5 - 3 1 . 1 . 1 6

RUNDETAARN.DK

Indholdsfortegnelse

- 4 Forord
- 4 Hverdagen i eventyret - og eventyret i hverdagen
- 8 Erindringsbilleder
- 14 Bladtegneren
- 18 Plakaterne
- 24 erotiske tegninger
- 28 Illustratoren, sortekunsten og gråtonerne
- 32 Tante Andante, Nannette og de irske dværge
- 36 Bogomslagene
- 40 Danmarkshistorier
- 44 Forfatter, dramatiker, keramiker, billedhugger
- 52 Billedstrømme og oversvømmelse

- 56 Tidslinje

- 58 Værkfortegnelse

Table of contents

- 4 Foreword
- 5 Everyday's fairytale
- 9 A Lifetime of Memories in Drawings
- 15 The Magazine and Newspaper Cartoonist
- 19 The Posters
- 25 Erotic Drawings
- 29 The illustrator, mezzotint and greyscales
- 33 Aunty Andante, Nannette and The Irish Dwarfs
- 37 The Book Covers
- 41 A History of Denmark
- 45 Author, Dramatist, Ceramicist, Sculptor
- 53 A torrent of pictures and torrential flooding

- 57 Timeline

- 58 Listing of illustrations

Forord

Det er en glæde at kunne præsentere udstillingen Ib Spang Olsen – Håndens arbejde, åndens værk i Rundetaarn. Ib Spang Olsen er afholdt vidt og bredt for sin finurlige, underfundige, fantasifulde og levende streg, der med en kunstnerisk sjæl har formået at skabe billeder og fortællinger til både børn og voksne. Omdrejningspunktet for en stor del af Ib Spang Olsens folkelige appell, er den unikke sans for at omsætte og levendegøre, hvis ikke egne skrevne værker, så andre forfatters ord til billeder, og derigennem at give læserne en nøgle til en større tekstforståelse. Trods de fleste i Danmark kender og elsker Ib Spang Olsens særlige streg, har det ikke været mange forundt at se originalerne, der bærer spor af hans arbejdsproces, tanker og hverdag. Originalerne er i sig selv interessante, fordi de formår at fange det, som Søren Vinterberg beskriver som "eventyret i hverdagen – og hverdagen i eventyret". Betragter man Ib Spang Olsens tegninger, kan man finde spor af hans eget liv og omgivelser, der som en slags logbog flettes ind i nye eventyrlige fortællinger. Det er ønsket med denne udstilling, at vise udvalgte originale tegninger, der ofte ikke var tiltænkt at blive vist for offentligheden, for derigennem at få større indsigt i både arbejdet og mennesket bag.

Siri Charluck Rundetaarn

Foreword

We are delighted to present the exhibition Ib Spang Olsen – Work of the Hand and of the Soul in the Round Tower. Ib Spang Olsen is familiar to a wide audience for his quirky, subtle, and vivid style, and an artistic soul that has managed to create pictures and stories for both children and adults. The focal point for much of Ib Spang Olsen's popular appeal is his unique ability to translate into pictures not only works he has written himself, but also the words of other authors, thereby bringing them to life and helping readers towards a greater understanding of the text. Despite the fact that most people know and love Ib Spang Olsen's unique style, not many people have ever had the opportunity to see the originals, which bear traces of his working process, thoughts and everyday life. The originals are interesting in their own right, because they manage to capture what Søren Vinterberg describes as "the fairy tale in everyday life – and the everyday life in the fairy tale." If you look carefully at the drawings of Ib Spang Olsen, you can find traces of his own life and environment, which is woven like a journal into new fairy-tale narratives. This exhibition sets out to present a selection of original drawings, many of which were not intended for public view, in an attempt to gain greater insight into both the work and the person behind it.

Siri Charluck The Round Tower

Hverdagen i eventyret - og eventyret i hverdagen

Hvert barn i Danmark kender Ib Spang Olsen. Ja, helt bogstaveligt: hvert barn. Også selv om barnet måske ikke kender tegnerens navn. Men hans billede til 'Halfdans ABC' og 'Mariehønen Evigglad', hans helt egne billedfortællinger om 'Folkene på vejen' eller 'Mosekonens bryg' eller hans højt elskede barndomserindringer 'Lille dreng på Østerbro' – alle de tegninger genkender enhver, hvis barndom har udspillet sig i Danmark siden 1950erne. Altså mere end et halvt århundrede børneårgange eller hen ved tre millioner nulevende danskere. Foruden alle de voksne, der har kigget med.

Få, måske ingen, andre danske tegnere har været leverandør af så mange billeder til det danske folk. Omkring 600 bøger har han illustreret eller i hvert fald tegnet omslag til. For voksne avislæsere begyndte han at tegne allerede som 21-årig, og hans livsværk omfatter ikke alene billedbøger, men også illustration af litterære klassikere såvel som portrætter, plakater, rejseskitser og poetiske såvel som satiriske bladtegninger.

Hele sit voksne liv, i alt næsten 24.000 arbejdsdage, tegnede han for alle aldersklasser, også som usynlig tegner og næsten magisk fortæller bag den 'løbende streg', der tegnede sig selv direkte på tv-skærmen. Tyngdepunktet i Ib Spang Olsens kunstneriske arbejde ligger i billedfortællingerne, men værket rækker lige fra dramatik for børn til erotiske tegninger for voksne; fra 30 meter murkunst til frimærker på knapt 3 x 3 centimeter.

Født den 11. juni 1921 og død den 15. januar 2012 bygger Ib Spang Olsen med sin person bro over næsten et århundrede. Han levede under 41 skiftende regeringer, ledet af i alt 19 forskellige statsministre, og hørte både Thorvald Stauning og Helle Thorning-Schmidt tale til nationen.

Ib Spang Olsen byggede dermed også bro mellem dansk bladtegnings 'guldalder' i 1940ernes og 50ernes søndagsmagasiner og så den fuldt gennemillustrerede moderne avis i Muhammedkrisens tidsalder. Han danner bindeled mellem 1930ernes kulturradikale billedbøger og nutidens fabulerende og teknisk avancerede billedbogsskabere. Med sine egne billedbøger såvel som de kloge erindringsbøger for voksne byggede han sin personlige bro mellem ordet og billedet. Og han samarbejdede med usædvanlig mange generationer af forlæggere og forfattere – fra Martin A. Hansen, som døde i 1955, til Søren Ulrik Thomsen, der først blev født året efter.

"Med en forelsket streg tegner og kærtegner han alt, hvad han ser, fra kvinden, der står foran spejlet og fletter sit lange hår, over butikkernes skilteskov og tømmerpladsernes spændende labyrinter til den hujende trafik på Sankt Hans Torv. (. .) Ja, på en måde tror jeg, at Ib Spang Olsens bidrag til dansk kultur igennem intet mindre end 70 år simpelthen er så stort, at det næsten er blevet usynligt, fordi det nu tages for lige så givet som storm i oktober."

Søren Ulrik Thomsen, digter (tale til Ib Spang Olsens 90 års fødselsdag).

Everyday's fairytale

Every child in Denmark knows Ib Spang Olsen. Yes, quite literally – every child, even if he or she perhaps does not know the illustrator's name. But his pictures for Halfdans ABC (Halfdan's ABC) and Mariehønen Evigglad (The Ever-happy Ladybird), his own illustrated tales of Folkene på vejen (The People on the Road) or Mosekonens Bryg (The Marsh Crone's Brew), or his beloved childhood reminiscences Lille Dreng på Østerbro (Little Boy from Østerbro) – for anyone who has grown up in Denmark since the 1950s these are all instantly recognisable. This represents more than five decades of childhood generations or almost three million living Danes – not to mention all those adults who have also enjoyed them.

Few, perhaps no, other Danish illustrator has provided the people of Denmark with so many drawings. Ib Spang Olsen has illustrated, or at least drawn the cover art for, approximately 600 books. He began drawing for adult newspaper readers at the young age of 21, and his life work not only covers picture books but also illustrations of literary classics, as well as portraits, posters, travel sketches, and poetic and satirical magazine cartoons.

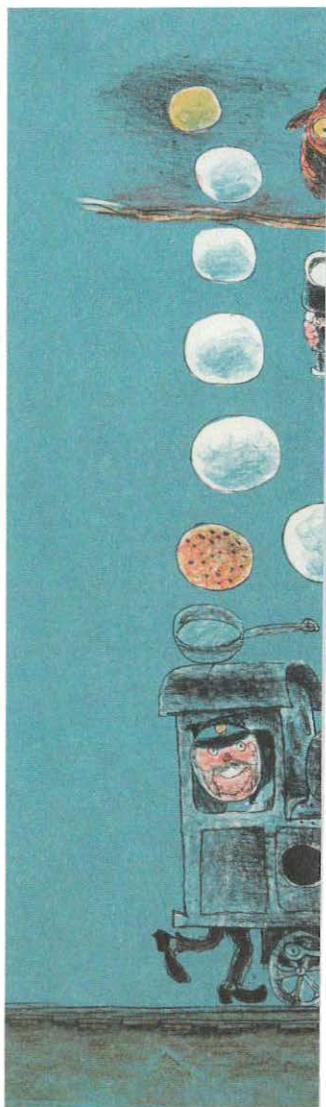
For his entire life – almost 24,000 working days – Ib drew for all age groups, including as the invisible illustrator and almost magical narrator of den løbende streg (The Running Line) – a cartoon line that drew itself directly onto the television screen. The core of Ib Spang Olsen's artistic work is his illustrated narrative, but his work covers everything from drama for children to erotic drawings for adults, and from 30-metre wall murals to 3x3-cm stamps.

Ib Spang Olsen was born on 11 June 1921 and died on 15 January 2012, thereby having lived a life that bridged almost an entire century. He lived through 41 different governments led by 19 different prime ministers, and he heard both Thorvald Stauning and Helle Thorning-Schmidt address the nation.

In this way, Ib Spang Olsen built a bridge between the 'golden age' of Danish cartoonists in the popular Sunday magazines of the 1940s and 1950s and the fully illustrated modern newspapers of the Muhammed Crisis era. He served as a link between the cultural-radical picture books of the 1930s and today's fantasy-focussed and technically advanced picture book creators. With his own picture books, as well as with his memoirs for adults, he built his own personal bridge between the word and the picture. And he collaborated with an exceptional number of publishers and authors – from Martin A. Hansen, who died in 1955, to Søren Ulrik Thomsen, who was not born until the following year.

"With a loving stroke, he draws and caresses everything he sees: from the woman standing in front of the mirror plaiting her hair, the forest of shop signs and labyrinths of the timber yard, to the raucous traffic at Sankt Hans Torv. . . Yes, in a way I think that Ib Spang Olsen's contribution to Danish culture for the last 70 years is so great that it almost becomes invisible as it is now taken as much for granted as a storm in October."

Søren Ulrik Thomsen, poet, speech given at Ib Spang Olsen's 90th birthday celebration.

"Mariehønen"

Erindringsbilleder

Ib Spang Olsen voksede op i et byggeforeningshus i Engelstedsgade på det ydre Østerbro, som yngst af de tre børn af gartner Ole Olsen og hans kone Soffi, født Nielsen. Huset ligger der endnu lige bag Lyngbyvej, hvor Østerbro møder udkanterne af Nørrebro og NV-kvarteret. Han gik i Vognmandsmarkens skole, og barndomsårenes verden strækker sig fra Lersøparken ud til Svanemøllebugten.

I 1979 blev Ib opfordret til at samle forskellige tegninger til en udstilling på Københavns Bymuseum med titlen 'Mit København'. Anledningen var FNs Internationale Børneår, og da Ib ikke på forhånd havde tegninger nok til at fyldte salen, tegnede han på en måned – "den mest produktive periode, jeg har oplevet" – 48 litografier med motiver fra hans egne barndomserindringer fra omkring 1930. Efter udstillingen blev billedeerne forsynet med hver sin korte tekst i den bog, der blev Ib Spang Olsens første bind erindringer: 'Lille dreng på Østerbro' (1980).

Senere udgav Ib Spang Olsen en række andre erindringsbøger om sine unge og voksne år. Ikke en kronologisk fremadskridende opregning af et livs gang, men indsigtfulde, stemningsfulde og taktfulde glimt af et livs erfaringer. Flere af de bøger er siden samlet i ét bind: 'Erindringer 1921-1961', der udkom nogle måneder efter hans død i 2012.

"Sin egen opvækst har han tegnet og fortalt i 'Lille dreng på Østerbro'. (...) Indrettet så børn kan forstå, en lysende introduktion til en tid, som nu er fjern, men trukket nær som en fortrylllet realverden, hvor tingenes indbyrdes størrelse er målt med ni-årige drengeøjne."

Torben Brostrøm, litteraturkritiker og professor.

A Lifetime of Memories in Drawings

Ib Spang Olsen grew up in a building co-operative house located on Engelstedsgade in the Østerbro district of Copenhagen. He was the youngest of three children of gardener Ole Olsen and his wife Soffi, (née Nielsen). The house still exists today, just behind Lyngbyvej where the neighbourhoods of Nørrebro and Nordvest meet. He attended Vognmandsmarkens School, and his childhood world stretched from Lærø Park out to the coast at Svanemøllen Bay.

In 1979, Ib was encouraged to collect various drawings for an exhibition at Copenhagen City Museum entitled *Mit København* (My Copenhagen). The exhibition was being held to mark the UN's International Children's Year, and as Ib did not have enough drawings to fill the hall, he drew, in the space of just one month – "the most productive period of my life" – 48 lithographs. These works depicted motifs from his 1930s childhood memories.

Following the exhibition, each picture was furnished with its own short text and printed in the book that became Ib Spang Olsen's first volume of memoirs: *Lille dreng på Østerbro* (Little Boy from Østerbro) (1980).

Later, Ib Spang Olsen went on to publish a number of other memoirs about his years as both a child and an adult. These, however, were not a chronological account of a life lived, but were more of an insightful, evocative and discreet glimpse into a lifetime's memories and experiences. Several of the books have since been compiled into one volume entitled *Erindringer 1921-1961* (Memoirs 1921-1961), which was published a few months after his death in 2012.

"He has drawn and told of his own upbringing in the book *Lille dreng på Østerbro*... He has set it out so as to provide children with a luminous introduction to a bygone era, but an era which has been brought close enough to become an enchanting real world in which the size of everything is measured from the point of view of a 9-year-old boy's eyes."

Torben Brostrøm, literature critic and professor.

22.

Ib mellem storesøster Grethe & storebro Bent, 1922, privatfoto

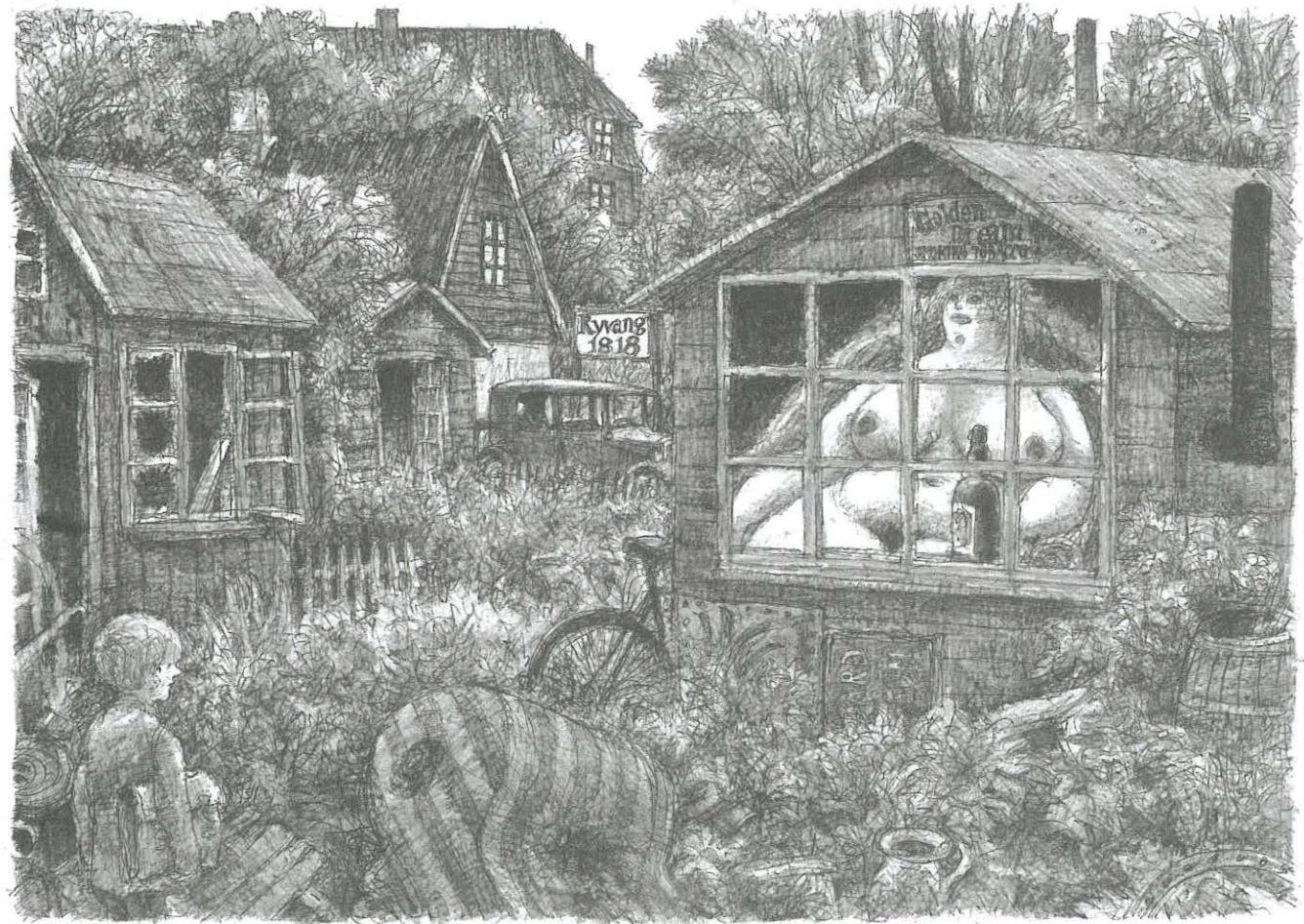
1 Bent, 2 Ib, 3 Aabel 4 Ejil 5 Otto 6 Bruno 7 Georg 8 Sørl 9 Willy
10 Erhard 11 Knud

33/135

Fotoafværelse 1928

Eugeniusdr.

Præstegårk

Vognmandsmarken

1920

Uspangshøw

"Vognmandsmarken"

Bladtegneren

Ib Spang Olsen var kun 21 år og lærerstuderende på Blågårds Seminarium, da han i 1942 prøvede at komme til at tegne til en avis og omsider fik den første tegning optaget.

Som andre unge mennesker tog han ved lære af ældre "forbilleder, de fjerne og de nærmere, især Michelangelo, Rembrandt, Sergel, Lundbye og Ib Andersen", som han selv har anført senere hen. Men forbillederne var nu tæt på at spærre ham vejen til et liv som tegner, hvis man skal tro ham selv: Social-Demokratens ugentlige tillæg Hjemmets Søndag blev redigeret af Preben Wilmann, og om den redaktør og vejen til at få sin første tegning trykt fortæller Ib selv:

"Til sidst, dengang, sagde han: Vi kan ikke blive ved med at have Dem rendende (De's var man i 1942) – De må hellere få en opgave. Og så skulle jeg illustrere Halfdan Rasmussens digt 'Danaë'. Det handlede om Gerhard Hennings statue af samme navn, som dengang lå foran Kunstmuseet, og som havde inspireret Halfdan, omrent som hun inspirerede os andre, bare på mere digterisk vis. Jeg sled med sagen, kunne digtet udenad, tegnede og tegnede. Gik til Wilmann, blev sendt hjem igen, vendte tilbage. Det endte med, at han sagde: Nu har jeg set Olsen som Sikker Hansen og som Ib Andersen og som Ugermann og Kay Christensen. Hvad med Olsen som Olsen?"

Ib Spang Olsen: 'Magasinet, Hjemmets Søndag og jeg' (1984).

I 1950 udvidede Ib sin bladtegnerarbejdsmark til Politikens søndagstillæg 'Magasinet' og fortsatte her, til sektionen blev endeligt nedlagt i 1963. Han blev dermed den yngste af de helt store, der i 'bladtegningens guldalder' skabte originalkunst på avispapir i oplag på op til 300.000 eksemplarer: Anton Hansen, Adolf Hallman, Axel Nygaard, Aage Sikker Hansen, Arne Ugermann, Ib Andersen. Ligesom de fire sidstnævnte har Ib Spang Olsen sit eget bind i den serie bøger med 'Tegninger fra Magasinet', som udkom i årene 2007-2011.

Også Berlingske Tidende, Berlingske Aftenavis, Information og adskillige ugeblade har i tidens løb bestilt tegninger og hele billedfortællinger fra Ib Spang Olsen – heriblandt hans særlige 'foldebøger': Billedfortællinger for børn, trykt på avisens sider, men til at tage ud og folde til rigtige små bøger.

The Magazine and Newspaper Cartoonist

Ib Spang Olsen was only 21 years old and studying to become a teacher at Blågårds Seminarium when in 1942 he first drew for a newspaper.

Like other young people, he learned from his “role models, both distant and close, particularly Michelangelo, Rembrandt, Sørgel, Lundbye and Ib Andersen”, as he later would explain. However, these role models almost prevented him from achieving his desire to become an illustrator, if he himself is to be believed:

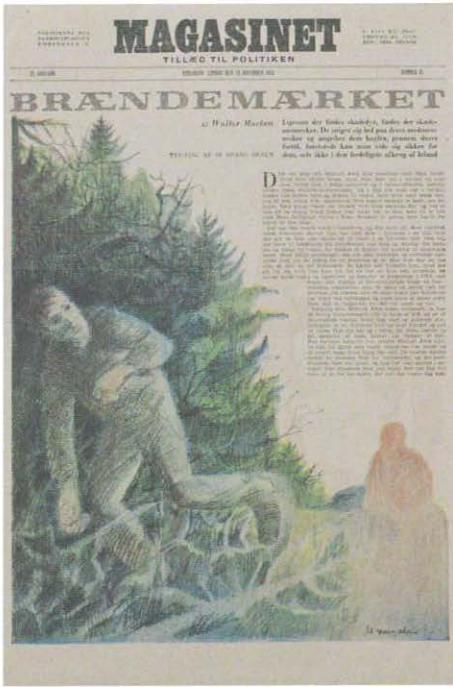
The weekly supplement in the Social-Demokraten newspaper, Hjemmets Søndag, was edited by Preben Wilmann, of whom – and about having his first illustration published – Ib explains:

“Then, finally, he said: ‘It will not do to have you constantly pestering us – we had better give you an assignment’. And then I was given the task of illustrating Halfdan Rasmussen’s poem Danaë. The poem was about Gerhard Henning’s statue of the same name, which at that time was located in front of Kunstmuseet, and which had inspired Halfdan as it had inspired us – but for him in a more poetical way. I worked hard with the assignment, learned the poem off by heart, drew and drew. I went to Wilmann, was sent home again, came back. In the end he said, ‘Now I have seen Olsen as Sikker Hansen and as Ib Andersen and as Ungermann and Kay Christensen. What about seeing Olsen as Olsen?’”

Ib Spang Olsen in the book ‘Magasinet, Hjemmets Søndag og jeg’ (1984).

In 1950, Ib extended his work as a newspaper cartoonist to cover the Politiken newspaper’s Sunday supplement called Magasinet, where he would continue until the supplement came to an end in 1963. Consequently, he became the youngest of the great names, who in ‘the golden age of newspaper cartoonists’ produced original artwork in newspaper print that enjoyed a circulation of upwards of 300,000: Anton Hansen, Adolf Hallman, Axel Nygaard, Aage Sikker Hansen, Arne Ungermann, Ib Andersen. Like the last four in this list, Ib Spang Olsen has his own volume in the book series Tegninger fra Magasinet (Drawings from Magasinet), which was published between 2007 and 2011.

Also the newspapers Berlingske Tidende, Berlingske Aftenavis, Information as well as countless magazines have commissioned cartoons and entire cartoon series from Ib Spang Olsen – including his own special ‘folding books’ series. These were illustrated stories for children printed in the newspapers that could be taken out of the newspaper and folded into real little books.

Avisforsider, Magasinet

Plakaterne

Ib Spang Olsen tegnede både det mindste og det største, både frimærker og plakater, ja, sågar rumudsmykning og murkunst. I Gunnar Jakobsens bog 'Ib Spang Olsen og Plakaten' (2003) er 215 af Ibs egne plakater registreret og gengivet. Ikke mange af rent kommersielt indhold, men des flere "for og imod ideer og institutioner og uden profit involveret", som han selv sagde.

På en del af plakaterne slår Ib Spang Olsen sig mere løs som kolorist, end han gjorde i billedbøgerne især fra de tidlige år, da der skulle spares på farvetrykkene. Plakaterne rækker fra det stemningsfuldt indtrængende til det harmfuldt påtrængende, fra det naturlyriske til det ugenert propagandistiske.

"Mindre elsket var han i EU-eliten for sine mange tegninger og plakater mod magtens mænd i Bruxelles. Han kunne spidde dem, hver gang der var folkeafstemning eller valg til Europa-parlamentet, og han gjorde det altid uden honorar. Indimellem betalte han faktisk selv for tryknningen af de magtfulde plakater, ofte fremstillet med nænsom hånd i 'direkte kopi', i samarbejde med først Folkebevægelsen mod EF og siden JuniBevægelsen."

Jens-Peter Bonde, fhv. medlem af Europaparlamentet.

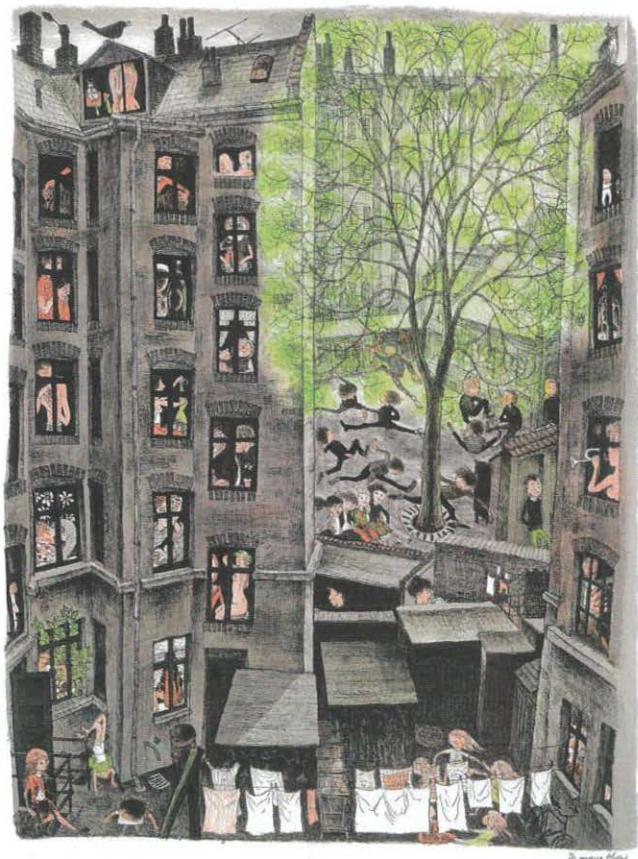
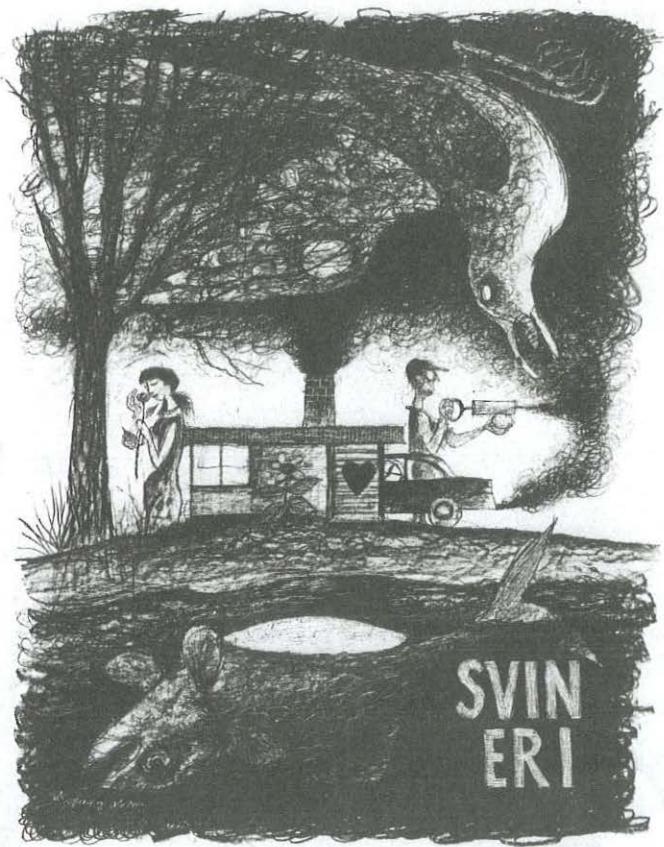
The Posters

Ib Spang Olsen drew at all scales, from the very small to the very large – stamps, posters, even murals and artwork adorning entire rooms. In Gunnar Jakobsen's book Ib Spang Olsen og Plakaten (Ib Spang Olsen and His Posters) (2003), 215 of Ib's own posters have been recorded and reproduced. Not many of these posters served a commercial purpose, they were rather "without any profit involved", as he himself explained.

In a number of the posters, Ib Spang Olsen expresses himself more as a colourist than he did in his picture books, particularly the picture books from his early years that were made at a time when saving on coloured ink was a high priority. The posters range from being evocatively earnest to indignantly intrusive, from lyrically scenic to frankly propagandistic.

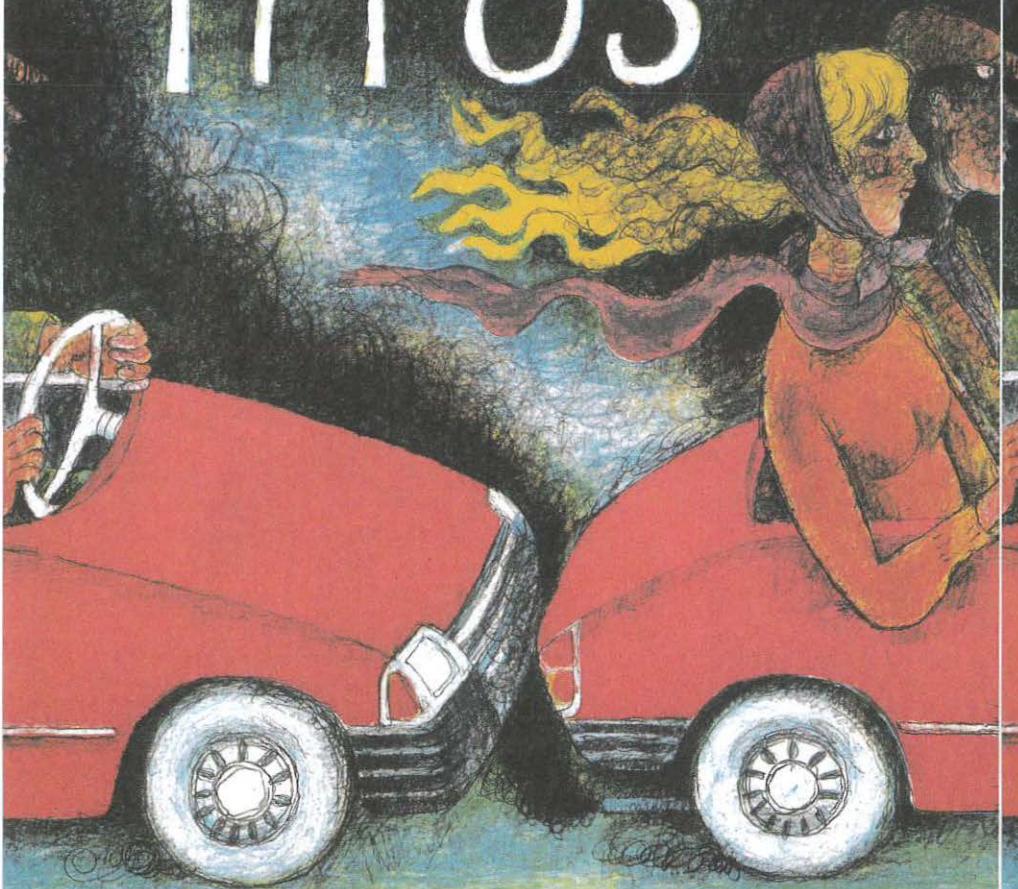
"His many drawings and posters expressing opposition towards the 'men of power' in Brussels won him little favour with the EU elite. He derided and mocked them every time there was a referendum or election for the European parliament, and this was something he always did free of charge. From time to time, he actually paid out of his own pocket to have these powerful posters printed, posters that were often meticulously hand-produced in 'direct copy' in collaboration with first Folkebevægelsen mod EF and later on with JuniBevægelsen*,"¹⁹ [^ Two Danish anti-EU political organisations]
Jens-Peter Bonde, former MEP.

Plakater fra 1968 & 1962

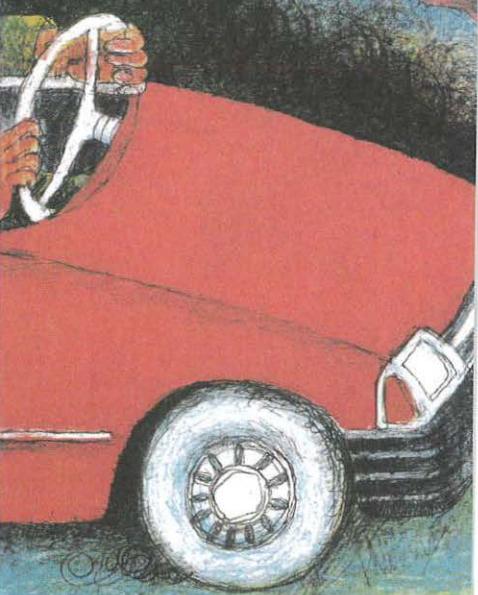
frios

for os

1008 / 1988

fri

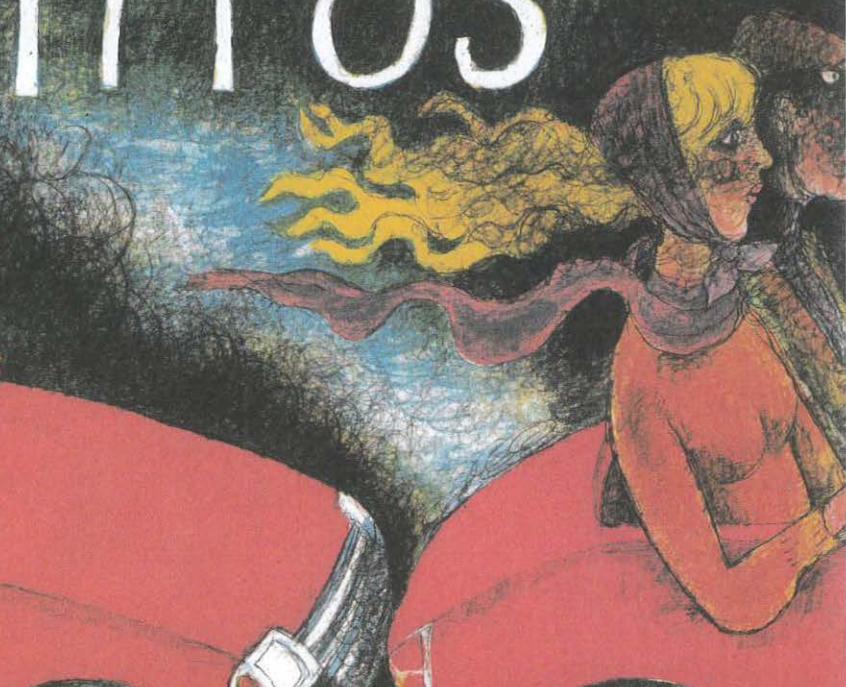

for

OS

fri OS

OS

for OS

Erotiske tegninger

"Den duftende have' er kendt i mange udgaver, men også som et usædligt og derfor forbudt skrift, der måtte gemmes bagerst i reolen. Nu skulle disse slemme østerlandske hemmeligheder altså frem, og jeg skulle være med til at afsløre dem... Jeg mente at have særlige forudsætninger for at tegne kvindelig model, både et talent og en interesse..."

Ib Spang Olsen i G. Jakobsen: 'Ib Spang Olsen og Bogen 1944-2006'

Ib Spang Olsens illustrationer til Sheik Nefzaouis forkæltrede elskovslære 'Den duftende have' udkom på Hans Reitzels forlag i 1965, syv år før forbudet mod billedpornografi blev ophævet i Danmark. Og finder man Ib's interesse for at tegne kvindelig model' større end den for de mandlige modeller, svarer det helt til den nordafrikanske håndbogs egen synsvinkel, der har "én afgørende ubalance: synsvinklen er mandens, kvindens krop er her bestemt til mandens forlystelse", skriver Det Kongelige Biblioteks førstebibliotekar Stig T. Rasmussen i forordet til seneste udgave fra 2012.

Ib Spang Olsens interesse for motivet blegnede ikke med årene, og et smukt resultat heraf blev tegningerne til en særlig afdeling af Halfdan Rasmussens tosserier, samlet i bogen 'Noget om Nannette' med de på én gang generte og frivole rim. Billedernes uskrømtede glæde ved at lade blyant og kulstift følge kvindekroppens kurver i den fortrolige belysnings gråtoner får Halfdans mere ængstelige antydninger til næsten at lyde kyske.

"Selv om Ib i Magasinet og på bogomslag har tegnet mange dejlige og erotisk dampende kvinder, bliver 'Den duftende have' hans mesterværk i skildringen af underskønne kvinder."

Flemming Johansen, direktør for Glyptoteket.

Erotic Drawings

"Many versions of the book *The Perfumed Garden of Sensual Delight* are known, but the work is also seen as an immoral and therefore forbidden text that ought to be hidden away at the very back of the bookshelf. The time had come to bring these lewd eastern secrets to light, and I was to be one of those to assist in doing so... It was felt that I had the requisite qualifications for drawing the female model, both in terms of talent and in terms of interest..."

Ib Spang Olsen in G. Jakobsen's 'Ib Spang Olsen og Bogen 1944-2006'

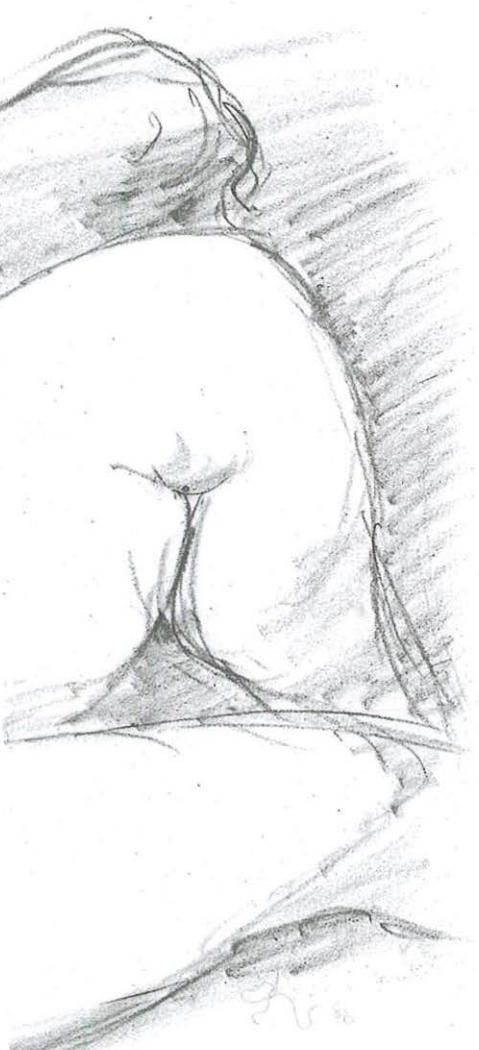
Ib Spang Olsen's illustrations for Sheik Nefzawi's much-criticized work of erotic teachings, *The Perfumed Garden of Sensual Delight*, was published by the Hans Reitzel publishing house in 1965, seven years before the ban on pornographic images was lifted in Denmark. And a reason why Ib's "interest in drawing the female model" is greater than for drawing the male model can be found in the North-African handbook's own perspective; here there is "a critical imbalance: the perspective professed in the book is that of a man – the woman's body is purely there for the man's pleasure", as head librarian at The Royal Library of Copenhagen, Stig T. Rasmussen says in his preface to the most recent publication of the work from 2012.

Ib Spang Olsen's interest for the motif did not fade over the years, and a beautiful result of this manifested itself in the drawings for a special section of Halfdan Rasmussen's literary-nonsense works *Tosserier* (*Nonsense*) collected in the book *Noget om Nannette* (*Something about Nannette*) with its reticent and frivolous rhymes. The sincere joy within the pictures of allowing the pencil and charcoal to follow the contours of the female body in the grey tones of the intimate illumination has the effect of making Halfdan's more timid intimations sound almost chaste.

"Even though Ib has drawn many beautiful and lascivious women in Magasinet and on book covers, *The Perfumed Garden of Sensual Delight* is his masterpiece in the depiction of stunningly beautiful women."

Flemming Johansen, Director, Glyptoteket.

- If smøg øker

Illustratoren, sortekunsten og gråtonerne

"Vel halvdelen af min arbejdstid er gået med at omsætte forfatteres ord til billeder," anslog Ib Spang Olsen i 80 års alderen. Så det er ikke sært, at han gjorde sig sine tanker om den særlige kunst at illustrere andres fortællinger. Men hvordan foregår det? Og hvor?

"Jeg har læst lige så mange bøger, som jeg har tegnet til," forklarede Ib selv, for selvfølgelig kunne og ville han ikke illustrere eller tegne omslag til en bog uden at læse den. Han illustrerede verdenslitterære klassikere som Geoffrey Chaucer, Denis Diderot, G.G. Byron og Mark Twain, såvel som Salomons Højsang fra Bibelen og mellemøstens navnkundige 1001 Nats eventyr.

Også dansk digtning satte han i billeder, lige fra folkeviserne over Fr. Paludan-Müller, Gustav Wied, Kaj Munk, Frank Jæger, Klaus Rifbjerg og til Søren Ulrik Thomsen. For nu slet ikke at tale om hans årelange beskæftigelse med H.C. Andersen, Martin A. Hansen og Halfdan Rasmussen.

Som illustrator og bladtegner opfandt han også ny teknikker, der bedre gengav tegningerne i reproduktion: Zinkografi sikrede helt sorte flader i tegningerne til det gammeldags bog- og avisstryk med blysats og zinkklicheer. Og da bøger og aviser 'gik fra blyet' til offset-tryk, gik Ib over til at tegne på gennemsigtig film, som uden raster kunne gengive gråtonerne korn for korn i direkte kopi på papiret.

Eksperimenterne udviklede han i sine værksteder: Først med den gamle trykpresse på Høsterkøbvej i Nordsjælland, hvor han boede med sine to første børn 1952-60. Så i det lille værkstedshus i haven bag det smukke røde træhus tæt ved Aldershvileparken i Bagsværd, hvor Ib Spang Olsen og Nalle Øigaard flyttede ind i 1964 og boede med de to næste børn.

Udstillingen her viser – for første gang – eksempler på, hvordan illustrationerne blev til og blev tilpasset den tekst og det satsbillede, som de skulle opleves sammen med. Ib Spang Olsen modtog i tidens løb talrige priser og udmærkelser for fremragende boghåndværk.

"Ikke alle husker, at begrebet illustration fra ældgammel tid har været noget centralt i malerkunsten. Alle malere fra alle perioder illustrerede – ganske vist ikke bøger, men bog, én bog – Bibelen."
Ib Spang Olsen i 'Midt i medierne – erindringer 1962-1975' (L&R, 2005.)

The illustrator, mezzotint and greyscales

"Around half of my working life has been spent converting the words of a writer into pictures," stated Ib Spang Olsen when he was 80. It is therefore not surprising that he had given the distinctive art of illustrating other people's stories so much thought. But how is it done? And where?

"I have read as many books as I have illustrated," explained Ib, saying that he naturally could not and had no wish to illustrate or draw a cover for a book without having read it beforehand. He illustrated global literary classics by writers such as Geoffrey Chaucer, Denis Diderot, G.G. Byron and Mark Twain, not to mention *The Song of Songs* from *The Bible* and the renowned *One Thousand and One Arabian Nights* from the Middle East.

He also produced images for Danish poems, ranging from folk ballads and works by Fr. Paludan-Müller, Gustav Wied, Kaj Munk, Frank Jæger, Klaus Rifbjerg to those of Søren Ulrik Thomsen – not to mention his years-long occupation with Hans Christian Andersen, Martin A. Hansen and Halfdan Rasmussen.

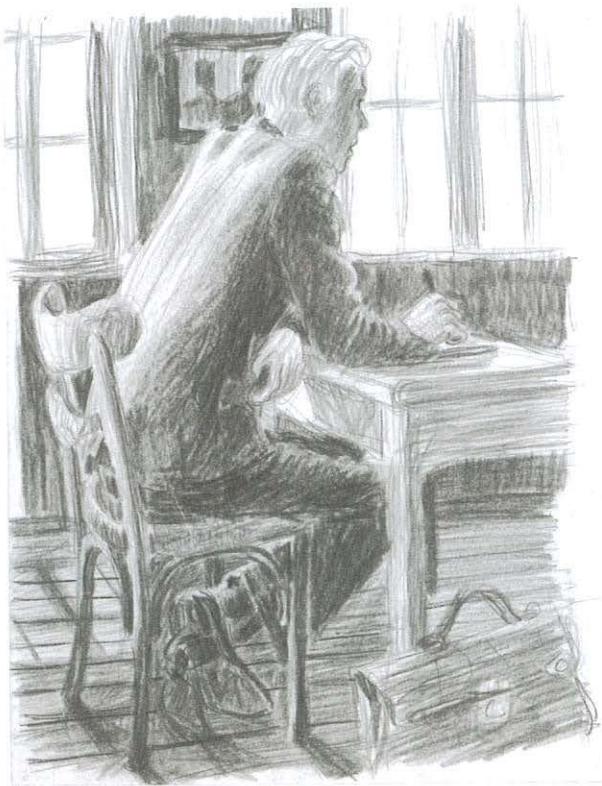
As an illustrator and cartoonist, he also invented new techniques that resulted in better reproductions of his drawings. The technique of zincography ensured totally black areas of drawings for the old-fashioned book and newspaper prints still using lead type and movable zinc printing plates. And as books and newspaper 'moved away from lead' to offset printing, Ib began drawing on transparent film, which, requiring no raster, could reproduce greyscales in a direct copy on the paper.

Ib developed his experiments in his workshops – first with the old printing press at Høsterkøbvej in northern Zealand, where he lived with his first two children from 1952-60; then later in his small workshop in the garden behind the beautiful red, wooden house close to Aldershvileparken in Bagsværd, to where he and Nuile Ølgaard moved in 1964 and lived with their two children.

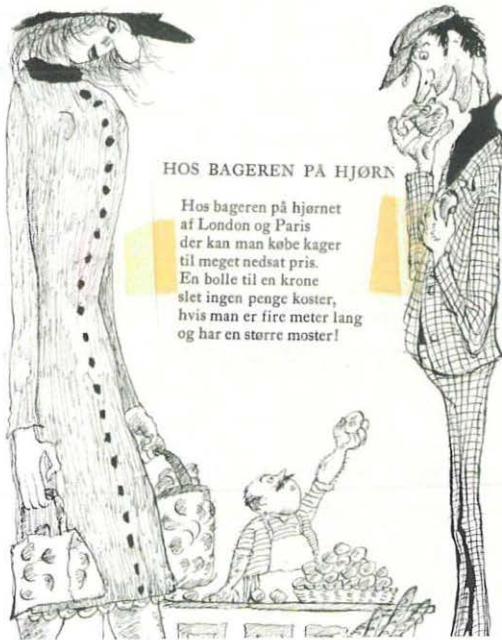
The exhibition here shows – for the first time – examples of how the illustrations were produced and adapted to the texts and to the overall page layout in which they would appear. Over the years, Ib Spang Olsen received countless awards and honours for his excellent book artistry and craftsmanship.

"What many people forget is that from ancient times illustration was a central element within the art of painting. All painters from all periods of history illustrated – not books, but book, one book – *The Bible*."

Ib Spang Olsen in 'Midt i medierne – erindringer 1962-1975' (L&R, 2005.)

11 Tinsoldaten

HOS BAGEREN PÅ HJØRN

Hos bageren på hjørnet
af London og Paris
der kan man købe kager
til meget nedsat pris.
En bolle til en krone
slet ingen penge koster,
hvis man er fire meter lang
og har en større mester!

HABAKUK FRA HØM

Habakuk fra Høm
har spist en kasse som.
Nu går han rundt og emmer sig
langt mere end det sommer sig.

Hannibal fra Skern
har spist et strygejern.
Og blædene kom fygende
og peb: Her går det strygende!

Stakkels Frederik
har slugt en flaske blæk,
så alle der skal have blæk
må dyppe i hans mavesæk!

Tante Andante, Nannette og de irlske dværge

"Jeg skriver sjove digte.
Jeg skriver også triste.
De første læser andre folk.
Selv læser jeg de sidste."

Halfdan Rasmussen (1915-2002), der skrev sådan om sine egne digte, blev den forfatter, Ib Spang Olsen samarbejdede mest med. 'Halfdans ABC' (1967) med Ibs tegninger kender hvert barn i Danmark, men gennem et halvt århundrede tegnede Ib faktisk til alle slags digte af Halfdan, sjove og triste.

De to mødte hinanden i kredsen omkring tidsskriftet 'Vild Hvede' allerede i slutningen af Besættelsen, men deres første bogsamarbejde var billedbogen 'Fem små troldebørn' i 1948. Det sidste blev børnerimene i 'Mariehønen evigglad' i 1996. Ind imellem viste Ib i streg, hvordan både Bolsjedyrene og Rapanden Rasmus så ud, for slet ikke at tale om 'Tante Andante' og 'Onkel Karfunkel', "Bombe-marie, Granatofie, Rakettkristoffer og Knaldekaj" og alle de andre.

Halfdan Rasmussens underfundige og højt elskede 'Tosserier' for voksne læsere havde andre illustratorer (Ernst Clausen og Arne Ungermann) med undtagelse af én særlig afdeling: 'Noget om Nannette' hed en suite af uskyldigt erotiske digte, som Ib forsynede med henførte syner af samme Nannettes blide blik og frodige figur. 'Triste' er de digte i hvert fald ikke.

Det kan man derimod godt kalde nogle af digitene i samlingen 'Regnens harpe' med motiver fra Irland: "Tørvene brændte langsomt ned. / Nu var det tid for ensomhed," begynder et digt om 'Skygger', og det slutter: "Natten slog ind fra den åbne dør. / Aldrig var livet så ensomt som før." Halfdan og Ib rejste sammen til Irland i 1958, et godt makkerpar, for Halfdan kunne drikke whisky, og Ib talte engelsk.

"Da vi kom ud fra kroen, var vi dværge. / Det tætte mørke målte os og Io. / Og natten rejste bag de store bjerge / et endnu større bjerg af evig ro," digitede Halfdan, og Ib tegnede det store mørke – men først tredive år senere, for 'Regnens harpe' udkom først i 1990. Digitene om mørke og ensomhed, tro og tvivl, er siden blevet sat i musik af Allan Klitgaard. Og forresten forklarer de måske Halfdans og Ibs syner på I-opslaget i 'Halfdans ABC': "Inde i Irlands bjerge / lever de irlske dværge. / De spiller harpe og drikker øl / og sover om natten i et fingerbøl."

"Af og til ser man digtene under rubrikken nonsens-vers. Dette er nonsens! Halfdans børnerim er fra først til sidst lyrik, af samme substans som al god digtning, inklusive Halfdans andre udtryksformer, gaver til sindet og sproget."

Ib Spang Olsen i festskriftet 'Halfdan rundt' (Carlsen 1995)

Aunty Andante, Nannette and The Irish Dwarfs

"I write poems full of fun,
And poems void of glee.
The former are read by other folk,
The latter are read by me."

Halfdan Rasmussen (1915-2002), who wrote the above about his own poems, became the writer with whom Ib Spang Olsen worked most. The 1967 work Halfdans ABC (Halfdan's ABC) with drawings by Ib is known by every child in Denmark, but for half a century Ib actually illustrated all types of Halfdan's poems – both funny and sad.

The two men first met towards the end of the German occupation of Denmark when they both moved in circles connected to the publication Vild Hvede; however, their first book collaboration was the picture book Fem små troldebørn (Five Little Troll Children) in 1948. Their final collaboration was on the children's rhymes in Mariehønen evigglad (The Ever-happy Ladybird) in 1996. In between, Ib produced line drawings of the Bolsjedyr and the duck called Rapanden Rasmus, not to mention also producing line drawings of Aunty Andante and Uncle Karfunkel, Bomb-Marie, Grenade-Sofie, Rocket-Kristoffer og Detonation-Kaj and all the other characters.

Halfdan Rasmussen's curious and well-loved works entitled Tosserier (Nonsense) aimed at adult readers were illustrated by other artists (Ernst Clausen and Arne Ungermaan) with the exception of one section: Noget om Nannette (Something about Nannette). Noget om Nannette was the name of a suite of innocently erotic poems, to which Ib ascribed visions of the same Nannette's tender gaze and voluptuous figure. Void of glee these images are certainly not.

The same cannot be said for some of the poems in the collection entitled Regnens harpe (Harps of the Rain), with its motifs from Ireland: "The peat burned away so very slowly / now came the time for being lonely" begins a poem about 'Shadows', ending "The night beat through the open door / Never has life been so lonely before". Halfdan and Ib travelled together to Ireland in 1958; as travelling companions, the pair complemented one another well – Halfdan could drink whiskey and Ib spoke English.

"When we left the tavern, we were dwarves / the pitch-black darkness sized us up and jeered / And from behind great mountains shrouded in night / an even greater mountain of tranquillity appeared", wrote Halfdan, and Ib drew the great darkness – though this was first 30 years later, as Regnen's harpe was not published until 1990. The poems of darkness and loneliness, faith and doubt, have since been set to music by Allan Klitgaard. These, too, could also explain Halfdan and Ib's visions as described in the narrative attributed to the letter 'I' in Halfdan's ABC : "Inside the hills of Ireland / live dwarves so small an nimble / they play the harp and Guzzle beer / and sleep inside a thimble."

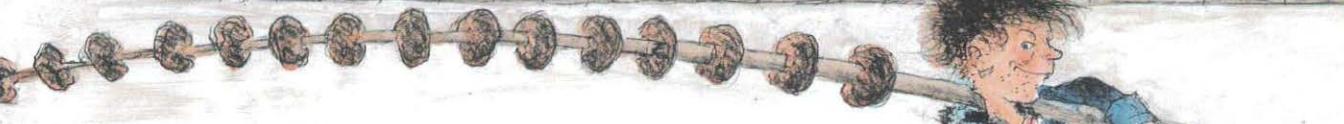
"Sometimes you see the poems classified as nonsense verse. This is nonsense! Halfdan's nursery rhymes are – from the very first to the very last – lyric of equal substance to all good poetry, including Halfdan's other forms of expression, and are a gift to both mind and language."

Ib Spang Olsen in 'Halfdan rundt' (Carlsen 1995)

F

Halfdans ABC

Freddy Fræk
fra Fakse
fangede
i fælder
femten flotte
friske
fiskefrikadeller.

Jørgen Mørk

f

Bogomslagene

Ud over samarbejdet med Halfdan Rasmussen er Ib Spang Olsens måske bedst kendte billede et bogomslag: Forsiden af Martin A. Hansens roman 'Løgneren'.

Ib tegnede sine egne hænder, den ene med en blyant mod en blank bogside, men når det motiv aflæses sammen med bogens titel, bliver det en nøgle til forståelsen af, at den hovedperson, Johannes Vig, hvis dagbog vi skal læse, er en selvbedrager.

"Til et godt bogomslag behøves en billedkunstner. Det kalder på alle evner på billedkunstens område, blandt andet fordi denne disciplin har så snævre rammer for den kunstneriske frihed. . . For mig har begrebet opgave indebåret en fascination, et tilbud om at deltage i et spil, som der skal sættes kræfter ind på at vinde. Og når opgaven har været et omslag til en bog, er den krydret af de mangfoldige tilbud om forskellighed, litteraturen kommer med. Og jeg er kommet med en elementær læseglæde samt en naturlig tilbøjelighed til at avle billeder over tekstd."

Ib Spang Olsen i 'Mine bogomslag' (2000).

Ib Spang Olsen blev en af Danmarks mest benyttede omslagstegnere, over 300 bøger tæller fortælelsen over hans omslag, og dertil kommer størstedelen af de næste 300 bøger, som han også har illustreret.

William Heinesen og Aksel Sandemose, Henning Ipsen og Hans Jørgen Lembourn er nogle af de forfattere, han har tegnet flest omslag til. Og så Tove Ditlevsen, hans gode ven fra Unge Kunstneres Klub allerede i besættelsens sidste år. 14 af hendes bøger har han tegnet omslag til – og i ét tilfælde endda fundet på titlen:

'Ægteskab' skulle hendes erindringsroman i 1971 hedde, og Ib tegnede et portræt af en kvinde, der så at sige er spærret inde af forsidens format. Det lange ord i titlen var der dårligt plads til, fortalte han selv senere, så han foreslog i stedet ordet 'Gift', og det gav jo en dobbeltbetydning, som beretningen til fulde har dækning for.

The Book Covers

Besides his collaboration with Halfdan Rasmussen, Ib Spang Olsen's perhaps best-known picture is a book cover: the front cover of Martin A. Hansen's novel *Løgneren* (The Liar).

Ib drew his own hands, one of which he drew with a pencil on an empty book page. But when that motif is read together with the book's title it becomes a key to understanding that the main character, Johannes Vig (whose diary we are about to read) is a self-delusionist.

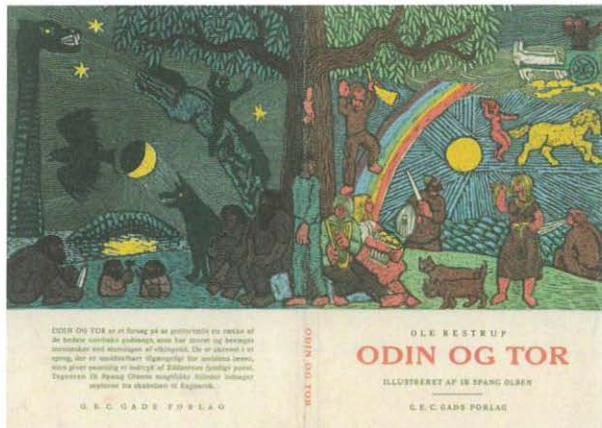
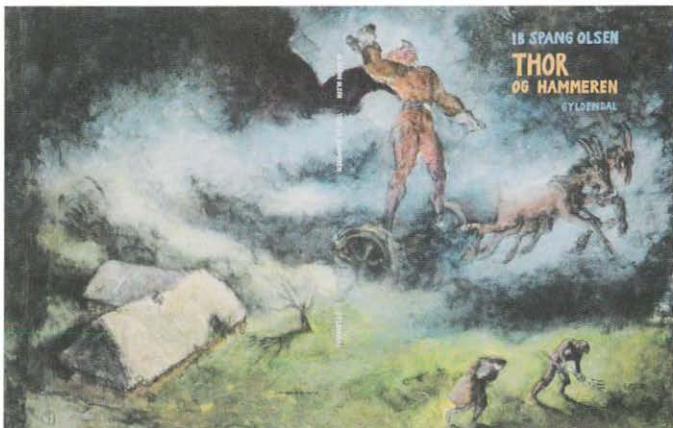
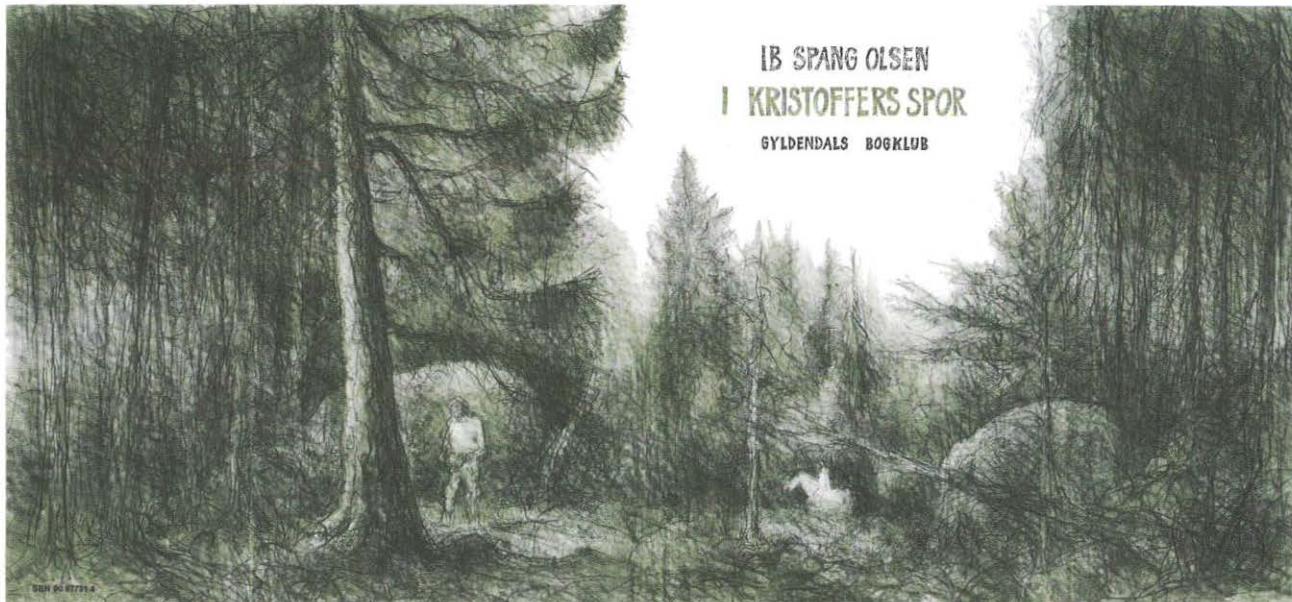
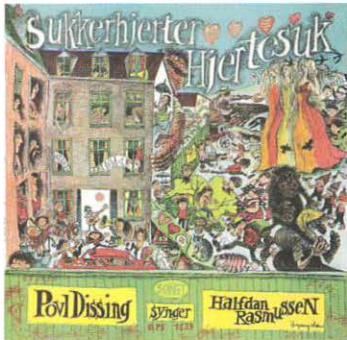
"A good book cover requires a true artist. It calls upon all skills within the artistic field, not least because this discipline is so limited in terms of artistic freedom... For me, the term 'assignment' has held a fascination, an invitation to take part in a game into which much energy must be invested in order to win. And when the assignment has been a book cover, it is seasoned by the multitudinous offers of variety the literature provides. And I come with an elementary joy of reading and a natural tendency to breed pictures on the basis of text."

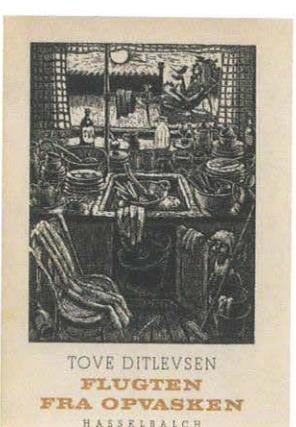
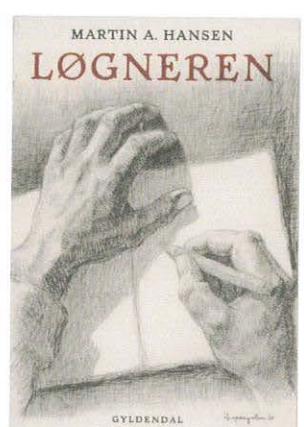
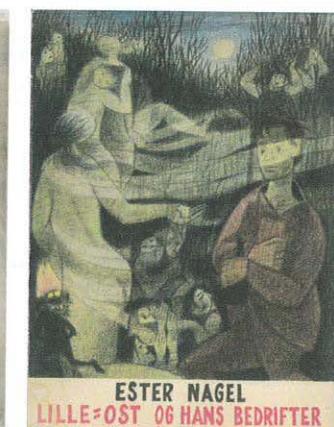
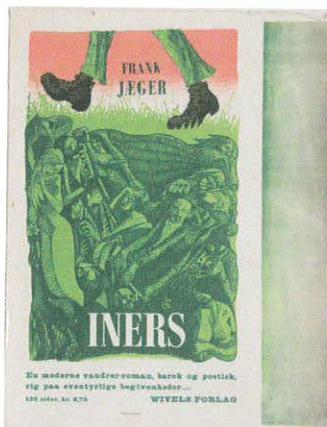
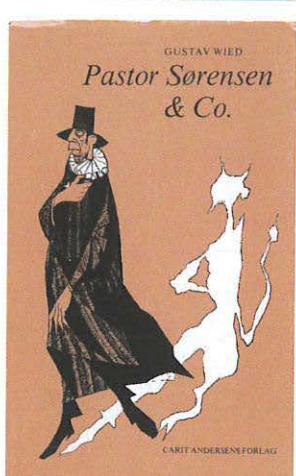
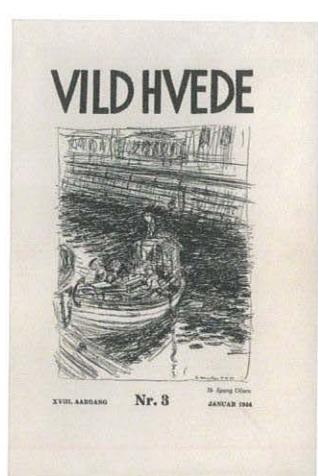
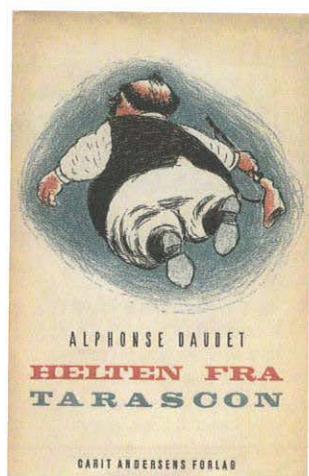
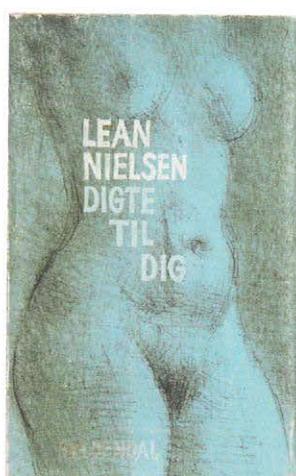
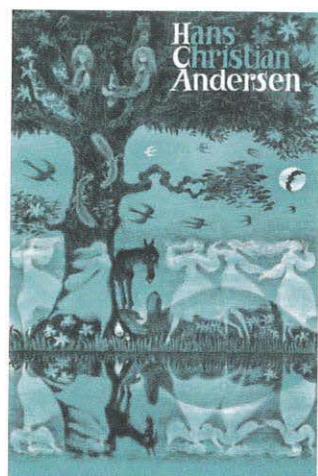
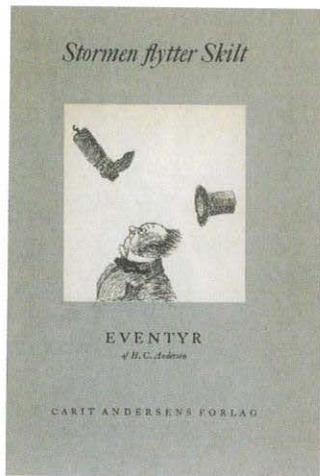
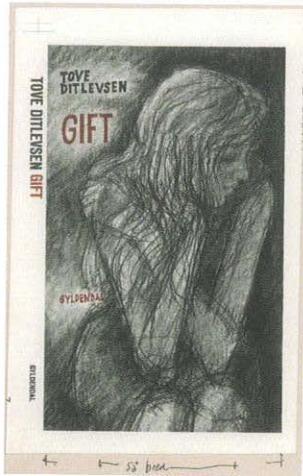
Ib Spang Olsen in 'Mine bogomslag' (2000).

Ib Spang Olsen was one of Denmark's most prolific book cover artists, having created covers for more than 300 books, not to mention having drawn the covers for the majority of the other 300 books that he illustrated.

William Heinesen and Aksel Sandemose, Henning Ipsen and Hans Jørgen Lembourn are the authors for whom Ib drew the majority of his book covers, as well as Tove Ditlevsen, with whom he had already become good friends at The Young Artist's Club during the last years of German occupation in Denmark. Ib Spang Olsen drew the cover of no fewer than 14 of her books – and in one case, even came up with the title:

Ægteskab (Marriage) was the title she would give to her 1971 autobiographical novel, for which Ib drew a portrait of a woman who seemed to be trapped within the format of the front cover. He later explained that there was not much space to fit in the long title word Ægteskab, so he instead suggested the word Gift. Having a double meaning in Danish as both 'married' and 'poison', this new title perfectly fitted with the contents of the novel.

Danmarkshistorier

'Danmarksfortællinger' er fællesbetegnelsen for de tre bind – med hver 30 kortere fortællinger – om Danmarks historie fra de tidligste tider til i dag, som forfatteren Ebbe Kløvedal Reich udgav i 1981, 82 og 83: 'De første', 'Ploven og de to sværd' og 'Den bærende magt' er alle gennemillustreret af Ib Spang Olsen. Alle 90 fortællinger er i 2015 genudgivet med langt bedre reproduktion af Ibs tegninger end i de første udgaver.

Tredje bind, 'Den bærende magt' (dvs. demokratiet) er efter Ibs egen mening "det bedst illustrerede" : "Mine illustrationer forsøger i højere grad end ellers at medtage så mange som muligt af de faktorer, der er indeholdt i teksten". Også selv om det strækker nogle af tegningerne til "grænsen af det rebusagtige".

"Jeg har selvfølgelig i disse komprimerede fortællende tegninger forsøgt at overholde de klassiske grafiske love med hensyn til billedkomposition."

Ib Spang Olsen i Gunnar Jakobsen: 'Ib Spang Olsen og bogen 1944-2006'.

Man mærker også i de myldrende fulde helsidestegninger, at dette bind når op i den tid, tegneren selv har oplevet. En tegning viser sågar den varevogn, som modstandsgruppen BOPA benyttede i majdagene omkring Danmarks Befrielse 1945 – med den 24-årige nyuddannede lærer Ib Olsen selv som chauffør. Bindet "om Danmarks 7-8 yngste slægtled" når helt op til Danmarks tilslutning i 1972 til det daværende EF, nu EU – på trods af ihærdig indsats af både Ebbe Kløvedal Reich og Ib Spang Olsen i Folkebevægelsen mod EF.

"At arbejde sammen med Ib er først og fremmest møghyggeligt, fordi han er så generøs. Men dernæst er det smittende (...) Da jeg skrev de sidste 60 fortællinger, var jeg som sagt smittet. Jeg prøvede hele tiden at forestille mig, hvad Ib ville gøre ved dem. Fra den tidlige middelalder og op til nutiden blev min Danmarkshistorie til i en umiskendelig ibspangsk atmosfære. Det var ingen begrænsning, men tværtimod en udvidelse af sindet, der gjorde mig mere dristig i den poetiske naturalisme."

Ebbe Kløvedal Reich i Torben Brostrøm m.fl. (red.): 'Poesiens tegner' (2001)

A History of Denmark

Danmarksfortællinger (Stories of Denmark) is the collective name for the three volumes – each containing 30 short tales – that tell the history of Denmark from its earliest beginnings right up to the present day. The three volumes, entitled De første (The First Ones), Plogen og de to sværd (The Plough and the Two Swords) and Den bærende magt (The Power that Supports Us) were published by the writer Ebbe Kløvedal Reich 1981, 1982 and 1983 respectively, and all were fully illustrated by Ib Spang Olsen. All 90 stories were republished in 2015 with a far superior reproduction of Ib's illustrations than in the first editions.

The third volume, Den bærende magt (The Power that Supports), referring to democracy, is in Ib's own opinion "the best illustrated": "My illustrations more than ever convey as many factors as possible from the textual content". Even if this stretches some of the illustrations to "the limit of being a picture puzzle".

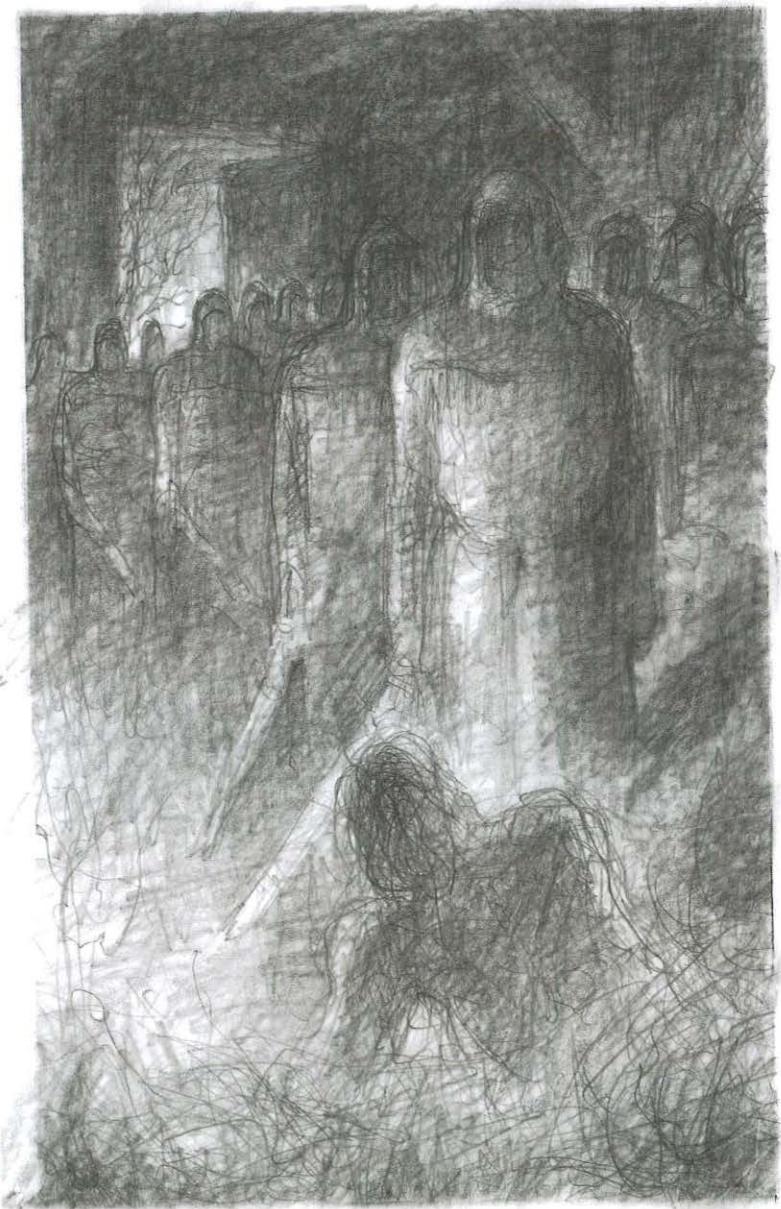
"Within these compressed narrative drawings, I have, of course, endeavoured to maintain the classical graphic laws in relation to their composition."

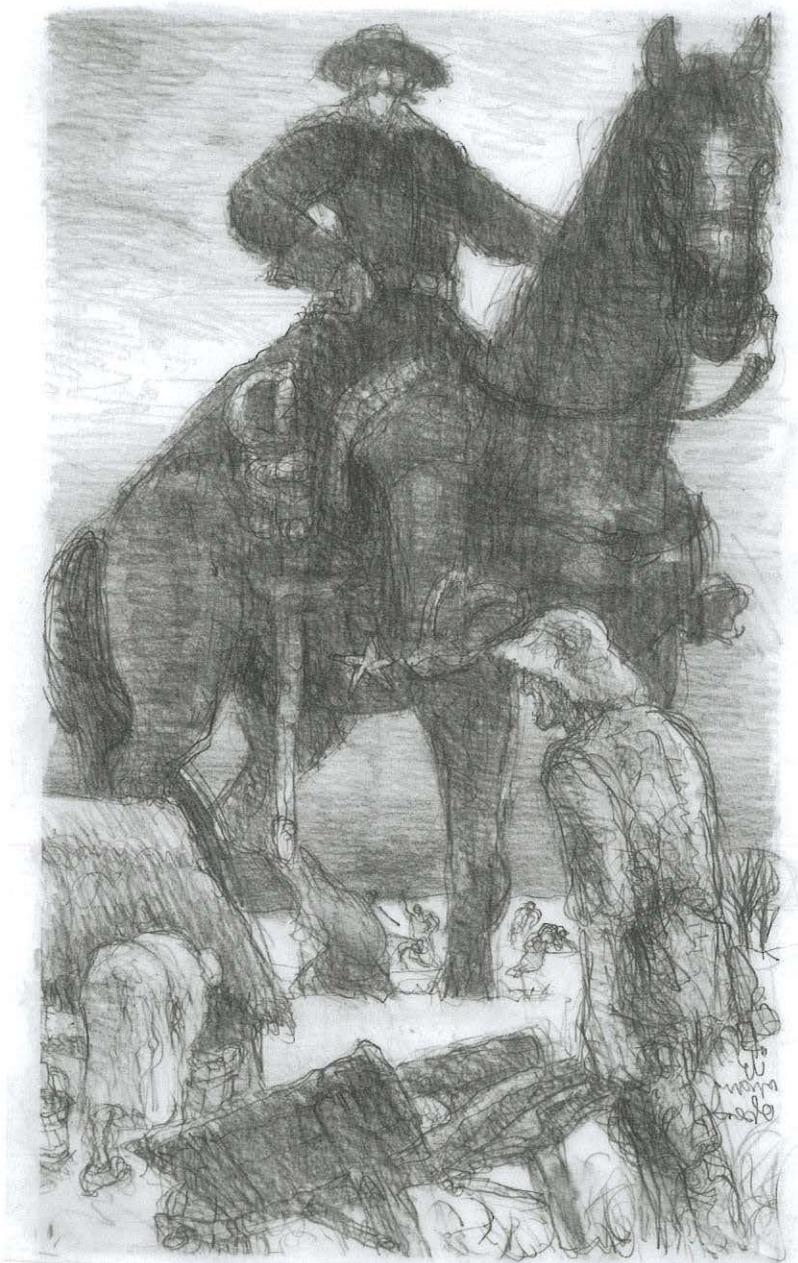
Ib Spang Olsen in Gunnar Jakobsen: 'Ib Spang Olsen og bogen 1944-2006'.

In the packed full-page drawings, it is possible to sense how this volume extends to include an era which the artist himself has experienced. One drawing even goes as far to include the delivery van that the BOPA resistance movement used in May 1945 around the time of Denmark's liberation from Nazi Germany – with the 24-year-old, recently graduated teacher Ib Olsen at the wheel. This volume, covering "Denmark's 7-8 youngest generations" extends to Denmark's accession to the then EEC (now EU) in 1972 – despite a determined effort from both Ebbe Kløvedal Reich and Ib Spang Olsen in the anti-EEC movement Folkebevægelsen mod EF.

"Working together with Ib is extremely enjoyable first and foremost because he is so generous. Secondly, working with him is infectious . . . By the time I wrote the last 60 stories, I was hooked. I was always trying to imagine what Ib would do with them. From the Early Middle Ages up until the present, my History of Denmark came into being in an unmistakeably 'ibspangian' atmosphere. Rather than this being restricting, it actually resulted in a broadening of the mind that emboldened my approach towards poetic naturalism."

Ebbe Kløvedal Reich in Torben Brostrøm et al. (ed.) 'Poesiens tegner' (2001)

Forfatter, dramatiker, keramiker, billedhugger

Den, der gennem et langt liv skaber så mange billeder, som Ib Spang Olsen gjorde, må finde sig i især at blive opfattet som tegner eller billedfortæller. Og en udstilling vil naturligt fokusere på det umiddelbart visuelle: Billederne.

Men Ib Spang Olsen var også forfatter i egen ret: Over 30 billedbøger med hans egne beretninger dokumenterer det lige så godt som de fem-seks bind erindringer, han skrev efter at være fyldt 70. Ib skrev også gode, stemningsfulde og sprogligt underfundige vers, gerne med rim om end i delvis fri rytm - og ofte som indslag i billedbøgerne, f.eks. i børnenes fantasier om en 'Voksenfælde' i bogen af samme navn. 'Regn, blæst og sol' hedder en LP med hans digte/sange, sat til melodi af Svend Brian Nielsen og sønnen Martin Spang Olsen og indsungen af tegnerens kone, billedkunstneren Nulle Øigaard.

Dramatiker var han også, i dansk børneteatres storhedstid: 'Kanonfotografen' blev opført på Det Lille teater i 1974, 'Som man råber i skoven' på Bådteatret i 1981. Et manuskript til tv-julekalenderen 'Torvet' blev i 1981 så voldsomt forandret af Danmarks Radios Børne- og Ungdomsafdeling, så Ib protesterede offentligt imod det - og til dokumentation udgav sin oprindelige version af historien i bogform: 'Torvet. Et julekalendermanuskript', 1982.

Allerede i 1950erne arbejdede Ib Spang Olsen med keramik. Dels håndtegnede eller ridsede han billeder i den bløde overflade af lerskåle og fade før brændingen. Dels tegnede han sammen med bl.a. Bjørn Wiinblad og Helge Ernst motiver, der på Schous Fabrikker via japanpapir blev klæbet og derpå brændt fast på overfladen af fajancefade og skåle.

Den største skulptur af Ib Spang Olsen, som offentligheden har haft mulighed for at nyde, stod i parken omkring det gamle sommerpalæ og nu udstillingssted Sophienholm i Bagsværd: En vældig eventyrlig drage af metal med delvis bevægelige legemsdele! Den har skaffet mange børn mange timers adsprædelse, mens forældrene så på kunsten inden døre, men kræver desværre mere vedligeholdelse og beskyttelse mod vejr og vind, end der har været midler til. Den er p.t. opmagasineret og venter på mere dragevenlige tider.

Sin første opgave med rumudsmykning, 15 meter væg i Industri- og Håndværkerskolen i Nykøbing Falster, ville han i 1961 først have udført som keramisk mosaik, men opgav det. I stedet malede han motivet 'Årstiderne' på store masonitplader, der siden blev monteret på skolens vægge. Samme

teknik brugte han i 1970 i en billedfrise om 'Livet', til Møllevangskolen i Kongsted ved Faxe. Egentlig murkunst er det maleri af den travle trafik i den gamle Nordhavn, der pryder en murflade på ca. 30 meter, den vestlige side af en nu lukket jernbaneviadukt i Østbanegade, lige ud for Nordre Frihavns-gade på Østerbro i København.

Fra det største til det mindste: Kun ca 3 x 3 cm fylder de frimærker, Post Danmark bad Ib tegne til støtte for Børns Vilkår og Børnetelefonen. Også de årlige julemærker har Ib tegnet to gange, og i 2015, tre år efter tegnerens død, kom to af hans tegninger fra 'Halfdans ABC' på 7-kroners frimærker i anledning af 100-året for Halfdan Rasmussens fødsel.

Author, Dramatist, Ceramicist, Sculptor

Anyone who over the course of a long life has produced as many pictures as Ib Spang Olsen must accept being perceived mostly as a cartoonist or illustrator. And any exhibition will naturally focus on the most visual creations of that person – namely the pictures.

However, Ib Spang Olsen was also an author in his own right. The more than 30 picture books that he penned with his own narrative document this, just as do the five-six volumes of memoirs that he wrote after the age of 70. Ib also wrote solid, evocative and linguistically cunning verse, often using rhyme, albeit with a fairly free rhythmic style – often as features within picture books, such as in the children's fantasies of a trap to catch grown-ups in the book *Voksenfælden* (*The Grown-ups' Trap*). An LP of his poems and songs, entitled *Regn, blæst og sol* (*Rain, Wind and Sun*), was set to music by Svend Brian Nielsen and Ib's own son Martin Spang Olsen, with lyrics sung by his wife, the artist Nalle Øigaard.

Ib Spang Olsen was also a dramatist during the golden age of Danish children's theatre: *Kanonfotografen* (*The Cannon Photographer*) was performed at Det Lille Teater in 1974, and *Som man råber i skoven* (*Like When You Shout in the Forest*) at Bådteatret in 1981. Alterations to his script for the traditional Danish television advent-calendar-style *Julekalender* series made by Danish state broadcaster DR were so extensive that Ib made a public protest. This involved him publishing his original version

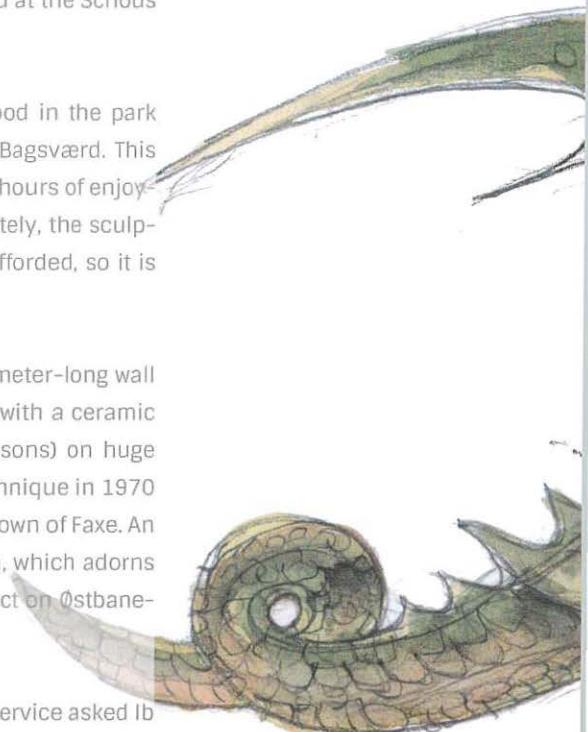
of the manuscript in book form, entitled *Torvet: Et julekalendermanuskript* (The Square: A Manuscript for the Julekander) as documentation in 1982.

Ib Spang Olsen began working with ceramics in the 1950s. Not only did he hand draw or score pictures into the soft surface of clay bowls and dishes prior to their being fired, but he also designed motifs together with Bjørn Wiinblad, Helge Ernst and others. Using Japanese washi paper, these designs were stuck onto and fired on the surface of faience bowls and dishes and sold at the Schous Fabrikker chain of stores.

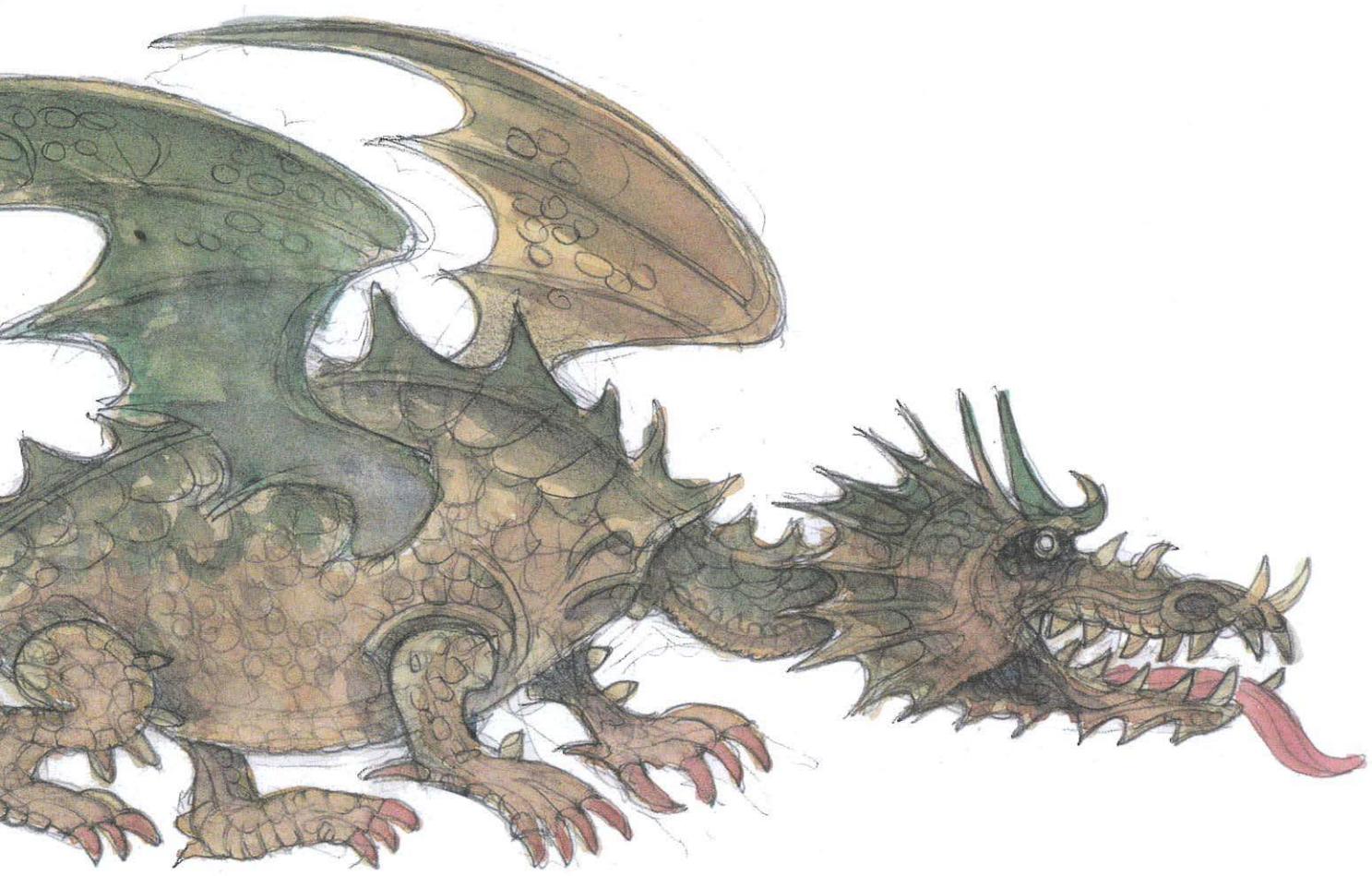
The largest sculpture made by Ib Spang Olsen that has been on public display stood in the park surrounding the old summer palace and current exhibition site at Sophienholm in Bagsværd. This sculpture, a fantastic dragon made of metal and with partially moving limbs, provided hours of enjoyment for many children whilst their parents enjoyed the artworks indoors. Unfortunately, the sculpture required more maintenance and protection from the elements than could be afforded, so it is currently in storage awaiting more dragon-friendly times.

In 1961, Ib received his first commission to decorate an interior space, namely a 15-meter-long wall at Nykøbing Falster's polytechnic college. His original plan was to decorate the wall with a ceramic mosaic, but he abandoned this and instead painted the motif *Årstiderne* (The Seasons) on huge Masonite slabs which were then mounted on the college walls. He used the same technique in 1970 in his life-focussed frieze entitled *Livet* (Life) for Møllevang School in Kongsted by the town of Faxe. An example of true building art is his painting of the bustling traffic at the old Nordhavn, which adorns an approximately 30-mere-long wall, the western side of a now disused railway viaduct on Østbane-gade, beside Nordre Frihavnsgade in the Østerbro district of Copenhagen.

Ib Spang Olsen worked on all scales, from very large to very small. The Danish postal service asked Ib to draw the design for a just 3x3-cm stamp in aid of the children's charities Børns Vilkår and Børnetelefonen. He also designed the annual julemærke Christmas seals on two occasions, and in 2015, three years after his death, two of his drawings from Halfdan's ABC were used on 7 kroner stamps to mark the 100-year anniversary of the birth of Halfdan Rasmussen.

Forarbejde til dragen ved

ohienholm

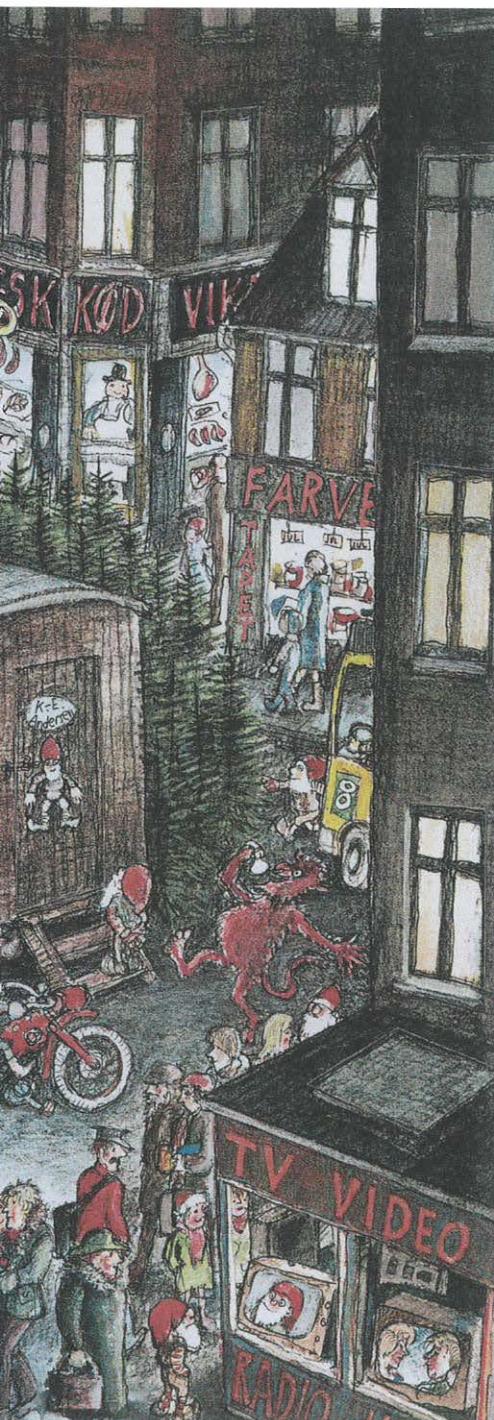
B. Wangchan

De fire årstider,
Vinter

Torvet, DR's Julekalender 1981

Billedstrømme og oversvømmelse

Da Ib Spang Olsen kom højt op i årene, blev han betænkelig ved, at originaler og originaltryk af den strøm af tegninger, han gennem årene havde skabt, lå hobet op i hans atelier og i kælderen under familiens hus. Dels kunne de komme til skade, f.eks. i tilfælde af ildebrand. Og navnlig var de jo til glæde for ingen dernede.

Efter mislykkede henvendelser til bl.a. Statens Museum for Kunst lykkedes det ham omkring 2008 at leje en af de små pavillonbygninger i hegnet mellem Kongens Have og Kronprinsessegade i det indre København og fylde den med sine egne billeder. Galleri Ib Spang Olsen var en realitet – og har været det lige til i dag. (Galleriet er dog ved at skifte adresse, netop som denne udstilling løber af stabelen.) På en måde var den lille bygning, propfuld af billeder, en virkeligørelse af en leg, som tegneren og forfatteren havde leget i en af sine egne langt tidligere billedbøger, 'Kiosken på torvet' (1964): Damen i kiosken har en fortælling til børnene om hvert af de billeder og plakater, der er uden på kiosken – og som i hvert fald voksne læsere genkendte som billeder, tegneren tidligere havde fremstillet til andre formål i dag- og ugeblade, andre billedbøger osv.

Fra galleriet solgte Ib Spang Olsen så de værker, han havde været parat til at overlade til et kunstmuseum, hvis tegningerne ellers ville blive katalogiseret og udstillet og ikke bare stuvet af vejen i en anden kælder end hans egen. "Meningen var jo, at folk skulle se dem," forklarer tegnerens yngste søn, filminstruktøren Lasse Spang Olsen, som overtog driften af galleriet i tegnerens sidste tre–fire leveår, i øvrigt sideløbende med optagelserne til Lasses film om sin far, 'Det er med hjertet man ser'. Mange originaler og tryk lå imidlertid stadig hjemme i Bagsværd, da Ib Spang Olsen trods et nu skrøbeligere helbred fejrede sin 90 års fødselsdag den 11. juni 2011, først med familien og så ved en stor festlighed hos Gyldental. Der lå de også knap tre uger senere, da himlens sluser den 2. juli åbnede sig over Danmark og skabte oversvømmelser med skader for millioner.

Også på adressen i Bagsværd steg vandene i kælderen og i værkstedsbygningen i den lavliggende have, endda blandet med kloakvand på grund af en teknisk fejl i de kommunale afløb: Bøger, tryk og originaltegninger blev på få timer forvandlet til papmaché! Et halvt år senere, den 15. januar 2012 døde Ib Spang Olsen.

A torrent of pictures and torrential flooding

As Ib Spang Olsen reached old age, he became anxious about the fact that original drawings and original prints, the result of the torrent of work that he had produced over the years, were piled up in his studio and in the basement under the family's house. Not only could they be damaged, for example in the event of a fire, but also, being hidden away as they were, nobody was able to appreciate them.

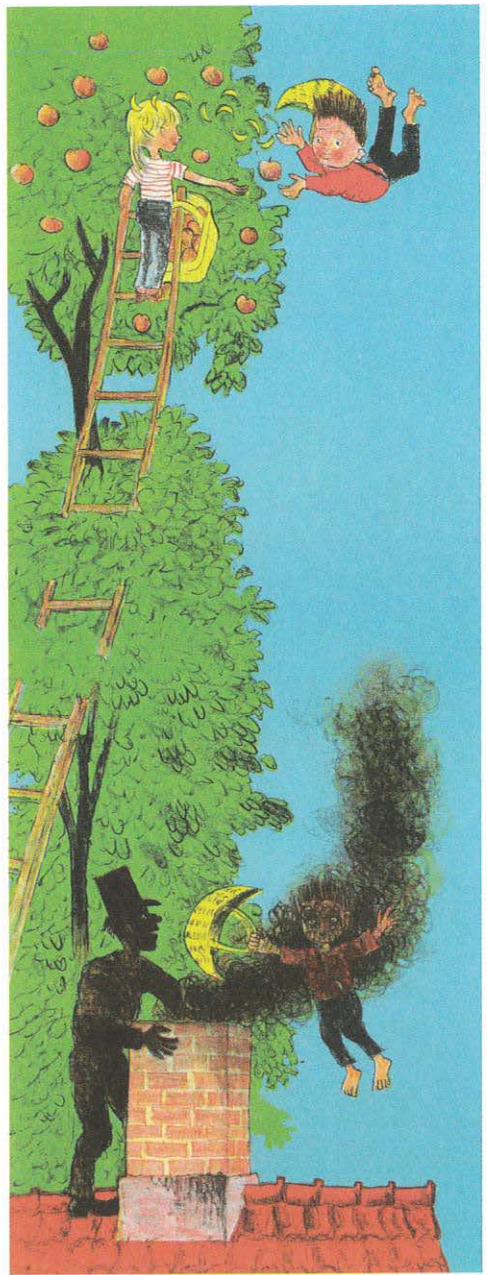
Having unsuccessfully approached a number of museums, including the National Gallery of Denmark, he succeeded in 2008 in renting one of the small pavilions built along the wall of Copenhagen's Rosenborg Castle Gardens facing Kronprinsessegade, filling it with his own drawings. Gallery Ib Spang Olsen was a reality – and has continued to be so to this day. (The gallery will, however, be moved to a new location shortly after the opening of this exhibition).

In a way, the small pavilion building crammed with pictures was a realisation of a game that the illustrator and author had played in one of his much earlier picture books from 1964 *Kiosken på torvet* (The Kiosk on the Square). In the book, the woman in the kiosk has a story for the children about each of the pictures and posters hanging on the outside of the kiosk. Adult readers, at least, would recognise these pictures as pictures that the artist had drawn for other purposes such as newspapers, magazines and other picture books.

From his gallery, Ib Spang Olsen sold those works that he had been ready to entrust to an art museum on condition that they would be catalogued and exhibited and not just archived in another basement like his own. "The intention was for people to see them," explains the artist's youngest son, film director Lasse Spang Olsen. He took over the running of the gallery during the last three to four years of his father's life, alongside shooting his film about his father: *Det er med hjertet man ser* ('It is with the heart that we see').

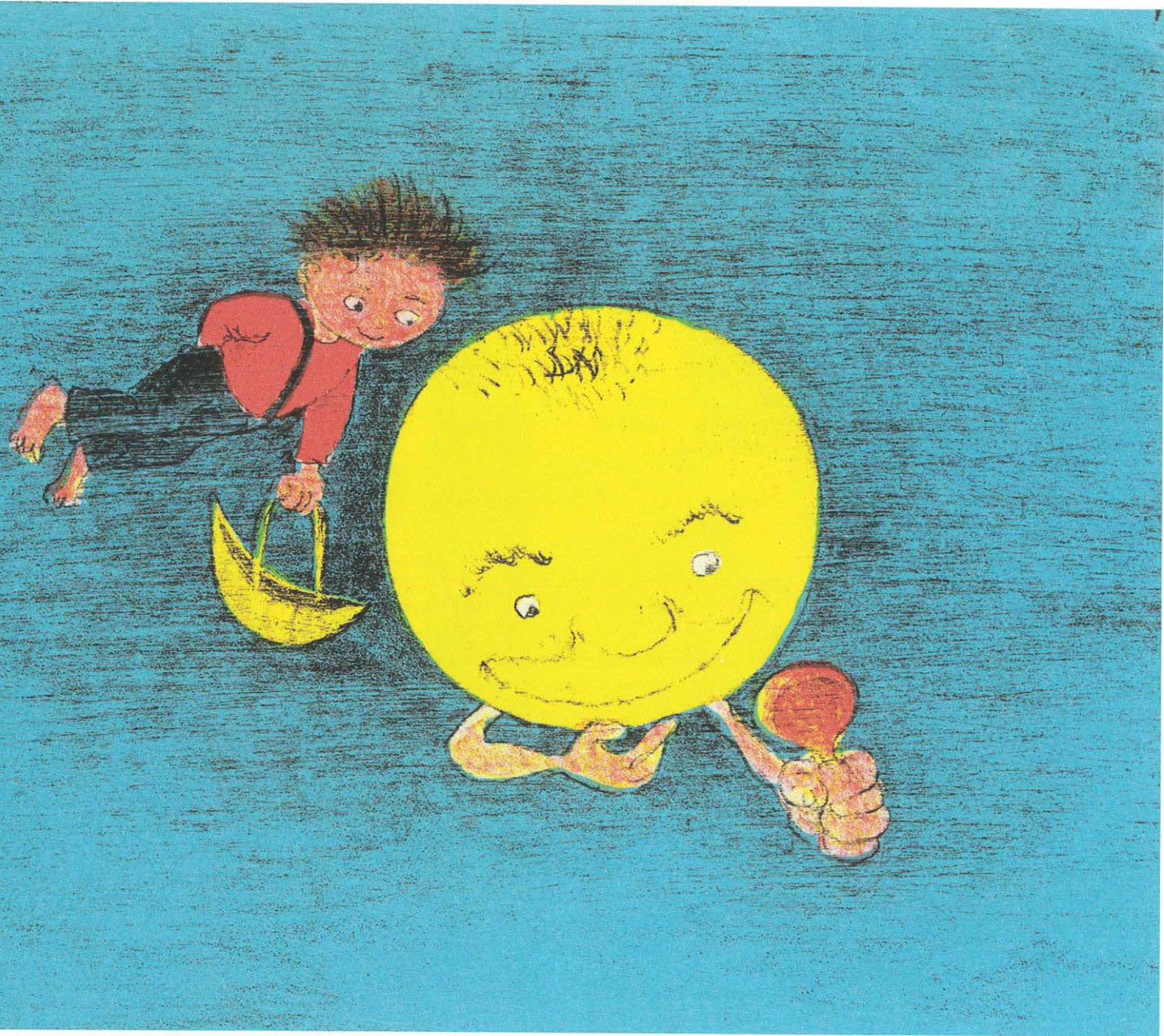
Many originals and prints, however, were still stored at Ib Spang Olsen's home in Bagsværd when, with worsening health, he celebrated his 90th birthday on 11 June 2011 – firstly with his family, and then at a large celebration held at the Gyldendal publishing house. There the works remained until three weeks later when the skies above Denmark opened with torrential rain and flooding resulting in damages running into the millions.

In Bagsværd too, the water levels in the basement and the workshop situated in the low-lying garden rose – now mixed with sewage due to a technical fault in the municipal drains. In only a few hours, books, prints and original drawings were transformed into pulp. Six months later, on 15 January 2012, Ib Spang Olsen died.

Frøken Agnes

Drengen i Månen

it's my job

'21		
Ib Spang Olsen bliver født den 11. juni, KBH	'52 - '75	'78 - '81
'38	Medlem af kunstnersammenslutningen Grønningen.	Medlem af Akademirådet.
Realeksamen fra Vognmandsmarkens Skole. Arbejdsdreng på Dues Skiltefabrik. Frekventerer nogle aftenere om ugen maleren Askov Jensens 'Akademiet for Fri og Merkantil Kunst' på Jarmers Plads.	'53	'80
'39 - '43	'Det lille lokomotiv', den første børnebog med både tekst og tegning af Ib.	Kulturministeriets Illustratorpris for 'Lille Dreng på Østerbro'.
Lærerkexamen på Blaagaard Seminarium på Nørrebro.	'55	'84 - '90
'42	Udgivelse af den første samling af Halfdan Rasmussens børnerim med Ibs tegninger i 'Kaspar Himmelspjæt og andre børnerim'.	Formand for Kulturministeriets Arbejdsguppe om Børn og Kultur.
Debut som bladtegner i Hjemmets Søndag, et ugentligt tillæg til dagbladet Social-Demokraten.	'56	'85
'42 - '60	'Mosekonens bryg' udkommer som foldebog i Politiken.	Modtager H.C. Andersen Legat.
Tegninger i tidsskriftet Vild Hvede.	'57	'86
'43 - '44	Ibs første tegninger i Svikmøllen.	Modtager LO's Kulturpris. Danmarks Skolebibliotekarers Børnebogspris. Årets Julemærke.
Værnepligtig ved 'Centralkommandoens' telefon under Politigården i København. Får sin første bogillustrationsopgave til Kaj Munks digtsamling 'Den skæbne ej til os'.	'63	'91
'44	Kulturministeriets Børnebogspris for 'Drenge i månen'.	Danske Bladtegnernes Cross-pris Den Gyldne Pen. Æresmedlem af Danske Bladtegnere. Frimærke til fordel for Børnenes Kontor (1,60 + 0,20 kr.) og Børns Vilkaar (3,50 + 0,50 kr.). BMFs Børnebogspris (Den Danske Boghandlermedhjælperforenings pris).
Vikarerer i Social-Demokraten for tegneren Herluf Bidstrup.	'64	'92
'45	Kulturministeriets Børnebogspris for 'Det lille lokomotiv', 'Blæsten' og 'Regnen'.	Rejse til Japan, udstilling på Chisawake-museet, Tokyo.
Plakat til Frihedsrådets udstilling: 'Det kæmpende Danmark'.	'65	'93
'45 - '49	Studierejse til Tunesien, skaber illustrationer til Sheik Nefzaoui: 'Den duftende have'.	Tegner årets Julemærke.
Elev hos professor Aksel Jørgensen 'Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster'. Arbejder som lærervikar om dagen.	'66	'96
'46	Selskabet Bogvennernes Tegnerpris. Rejse til Slovakiet, stiftende møde i BIB, biennalen for børnebogsillustrationer i Bratislava.	Æresmedlem af Østerbro Lokalhistoriske Forening.
Første eventyrlægning til 'Prinsessen på Glasbjørget og andre danske folkeeventyr', genfortalt af Rigmor Christoffersen.	'67	'97
'48	Kulturministeriets Børnebogspris for 'Mosekonens bryg'. 'Halfdans ABC' udkommer.	Danske Bladtegnernes Hans Bendix-pris. Børnebibliotekarernes Kulturpris.
Ib Spang Olsens første bog samarbejde med Halfdan Rasmussen.	'72	2002
'50	Hans Christian Andersenmedaljen ('børnelitteraturens nobelpris', fra UNESCO organisationen IBBY, International Board on Books for Young People).	Modersmål-Prisen.
Første tegning i Magasinet, Politikens søndagstilæg. Illustrationer til Martin A. Hansen: 'Løgneren' en føljeton i Berlingske Aftenavis. Laver omslag til bogudgaven.	'74	'07
'51	Martin A. Hansens 'Lykkelige Kristoffer' (oprindeligt 1945) i Gyldendals Bogklub, nu gennem-illustreret af Ib Spang Olsen. 'Danmarks folkeviser I-II' ved Jørgen Lorenzen, gennemillustreret af Ib Spang Olsen. Dramatikerdebut med 'Kanon-fotografen' på Det Lille Teater.	Ridder af Dannebrog. H.C. Andersen-prisen.
Første farve-zinkografi i Hjemmets Søndag. Frank Jæger: 'Hverdagshistorier'. Modtager Magasinetets tegnerpris.	'76	'08
'52 - '60	Forening for Boghåndværks Ærespris for 'Danske folkeviser'.	Gyldendals Børnebogspris.
Lærer på Bernadotteskolen i København.	'78 - '82	'10
	Fem mors dags-platter, Royal Copenhagen.	Modtager Statens Kunstmånds livsværdige ydelse.
		'11
		Voldsomt skybrud 2. juli skaber oversvømmelser i Danmark - i Ibs værksted og kælder godt blandet op med kloakkvand. Mange originaltryk ødelægges.
		'12
		Dør 15. januar på Herlev Hospital.

1921	'52 - '75	'80
Ib Spang Olsen is born 11 June in Copenhagen.	Member of the Grønningen artists co-operative.	Danish Ministry of Culture's Illustrator Award for his work <i>Lille Dreng på Østerbro</i> .
'38	'53	'84 - '90
Lower secondary school leaving examination from Vognmandsmarkens School. Junior labourer at Due's Signwriting Factory. Frequent weekly visits in the evenings to the painter Askov Jensen's Acadamy for Free and Mercantile Art located at Jarmers Plads.	Det lille lokomotiv, the first children's book with both text and drawings by Ib.	Chairman of the Danish Ministry of Culture's Working Committee on Children and Culture.
'39 - '43	'55	'85
Educated as a teacher at Blaagaard Seminarium, Nørrebro.	Publication of the first collection of Halfdan Rasmussen's children's rhyme with Ib's drawings in <i>Kaspar Himmelspjæt og andre børnerim</i> .	Receives the H.C. Andersen Grant.
'42	'56	'86
Debut as a cartoonist in <i>Hjemmets Søndag</i> , a weekly supplement to the daily publication <i>Social-Demokraten</i> .	Mosekonens bryg published as a folding book in the Politiken newspaper.	Receives The Danish Confederation of Trade Unions' Cultural Award. Denmark's School Librarian's Children's Book Award. Draws the annual Julemærke Christmas seal.
'42 - '60	'57	'91
Cartoonist in the <i>Vild Hvede</i> publication.	Ib's first drawings in <i>Svikkollen</i> .	The Association of Danish Newspaper Cartoonists Cross Award 'Den Gyldne Pen'. Honorary member of the Association of Danish Newspaper Cartoonists. Designs stamps for the children's charities Børnenes Kontor (1.60 krone stamp + 0.20 øre stamp) and the Børns Vilkår (3.50 krone stamp + 0.50 øre stamp). BMFs Children's Book Prize.
'43 - '44	'63	'92
National service at the Central Command telephone exchange, Politigården, Copenhagen. First book illustration comission for Kaj Munk's poetry collection 'Den skæbne ej os'.	Danish Ministry of Culture's Children's Book Award for <i>Drenge i månen</i> .	Travels to Japan, exhibition at The Chisawake Museum, Tokyo.
'44	'64	'93
Stands in for cartoonist Herluf Bidstrup at the publication <i>Social-Demokraten</i> .	Danish Ministry of Culture's Children's Book Award for <i>Det lille lokomotiv, Blæsten og Regnen</i> .	Draws the annual Julemærke Christmas stamp.
'45	'65	'96
Poster for the Danish Freedom Council's exhibition entitled 'Det kæmpende Danmark'.	Study tour to Tunisia, produced illustrations for Sheik Nefzawi's book <i>The Perfumed Garden of Sensual Delight</i> .	Honorary member of The Østerbro Local History Association.
'45 - '49	'66	'97
Apprentice under Professor Aksel Jørgensen at the Royal Danish Academy of Fine Arts. Work as supply teacher during the day.	Selskabet Bogvennernes Artist's Award. Travelled to Slovakia for the founding meeting of BIB, the biennale for children's books illustrations in Bratislava.	The Association of Danish Newspaper Cartoonists Hans Bendix Award. Children's Librarians' Culture Award.
'46	'67	2002
First fairy tale illustrations for <i>Prinsessen på Glasbjerget og andre danske folkeeventyr, retold by Rigmor Christoffersen</i> .	Danish Ministry of Culture's Children's Book Award for <i>Mosekonens bryg</i> . "Halfdan's ABC" is published.	The 'Modersmål' Award for use of the Danish language.
'48	'72	'07
Ib Spang Olsen's first book collaboration with Halfdan Rasmussen.	Hans Christian Andersen Medal ('the Nobel Prize of children's literature', from the UNESCO organisation IBBY, International Board on Books for Young People).	Becomes Knight of the Dannebrog. H.C. Andersen Award.
'50	'74	'08
First cartoon printed in Magasinet, the Sunday supplement of the newspaper Politiken. Illustrations for Martin A. Hansen: <i>Løgneren</i> , a serial in the evening newspaper Berlingske Tidnavis. Produces the cover for the book version.	Martin A. Hansen's Lykkelige Kristoffer (originally from 1945) in Gyldendals Book Club, now re-illustrated by Ib Spang Olsen. Danmarks folkeviser I-II by Jørgen Lorenzen, illustrated by Ib Spang Olsen. Debut as playwright with Kannonfotografen at Det Lille Teater.	Gyldendal's Children's Book Prize.
'51	'76	'10
First colour zinc print published in <i>Hjemmets Søndag</i> . Frank ægger: <i>Hverdagshistorier</i> . Receives the Magasinet Award.	Association of Book Art's Honorary Award for <i>Danske folkeviser</i> .	Receives the Statens Kunstmuseum award for Lifelong Contribution to the Arts.
'52 - '60	'78 - '81	'11
Teacher at the Bernadotte School in Copenhagen.	Association of Book Art's Honorary Award for <i>Danske folkeviser</i> .	Torrential rain on 2 July causes flooding in Denmark – including in Ib's studio and basement which are flooded by sewage. Many original prints are destroyed.
	'78 - '82	'12
	Designed Five Mother's Day plaques for Royal Copenhagen.	Dies on 15 January at Herlev Hospital.

Værkfortegnelse

- Spar på energien, 1975. (Flap forside)
Gå på museum, 1978. (Flap bagside)
- 7 Mariehønen, 1969.
- 12 Engelstedsgade 32, ca. 1925. "Lille dreng på Østerbro, 1980"
- 13 Vognmandsmarken, ca. 1930. "Lille dreng på Østerbro, 1980"
- 16 Avisforsider, Magasinet, Politiken 1954-1957
- 17 Avisforsider for Politiken, 1950-1951
- 20 JA til verden-NEJ til EF, 1972.
- 20 Nej - for der skal også være DEMOKRATI til mig, 1993.
- 21 Svineri. Plakat fra Grønningen, 1968.
- 21 Forår på Nørrebro, Magasinet Politiken, 1962.
- 22 Fri os for os, 1989.
- 26 Sheik Nefzaoui: Den duftende have, 1965.
- 30 Uden titel
- 30 Den standhaftige tinsoldat, H.C. Andersens Eventyr
(japansk udgave), 1992.
- 31 Halfdans børnerim, 1964.
- 35 Halfdans ABC, 1967.
- 38 (Billedcollage, fra øverste venstre hjørne)
Ib Spang Olsen, Regn blæst og sol, LP cover, 1978
Halfdan Rasmussen, Sukkerhjerter Hjertesuk, LP cover, 1971.
Lise Sørensen, Da lyset gik ud, 1968.
Ib Spang Olsen, I Kristoffers spor, 1978.
Ib Spang Olsen, Thor og hammeren, 1978.
Ole Restrup, Odin og Thor, 1953.
- 45 (Billedcollage, fra øverste venstre hjørne)
Tove Ditlevsen, Gift, 1971.
H.C. Andersen, Stormen flytter skilt, 1953.
Lean Nielsen, Digte til dig, 1985.
Alphonse Daudet, Helten fra Tarascon, 1944.
Ebbe Kløvedal Reich, En engels vinger, 1990.
Tidsskrift Vild hvede, nr.3 1944.
Gustav Wied, Pastor Sørensen & Co., 1951.
Frank Jæger, Iners, 1950.
Ester Nagel, Lille Ost og hans bedrifter, 1955.
Tove Ditlevsen, Flugten fra opvasken, 1959.
- 42 Danmarksfortællinger, Ebbe Kløvedal Reich, 2003.
- 46 Forarbejde til dragen på Sophienholm.
- 48 De fire årstider, vinter. Zinkografi til
Halfdan Rasmussens digt, ca. 1979
- 50 Torvet, DR's julekalender, 1981.
- 54 Drengen i Månen, 1962

Ib Spang Olsen
Håndens arbejde, åndens værk

Grafisk tilrettelæggelse
Ida Marie Auken Beck

© Galleri Ib Spang Olsen , 2015

Fotorettigheder
Galleri Ib Spang Olsen

Katalogtekst

Søren Vinterberg

Oversættelse Culturebites / Annemette Fogh

Katalogredaktion

Siri Charluck

Tryk Kailow A/S 2015

Oplag 500

Billedredaktion

Galleri Ib Spang Olsen

Kataloget er udgivet i forbindelse
med udstillingen

Ib Spang Olsen - Hånden arbejde, åndens værk

Rundetaarn 21.11.15 - 31.01.16

www.rundetaarn.dk

Idéudvikling og projektleder

Siri Charluck

Udstillingen er støttet af:

Rundetaarn

Galleri Ib Spang Olsen

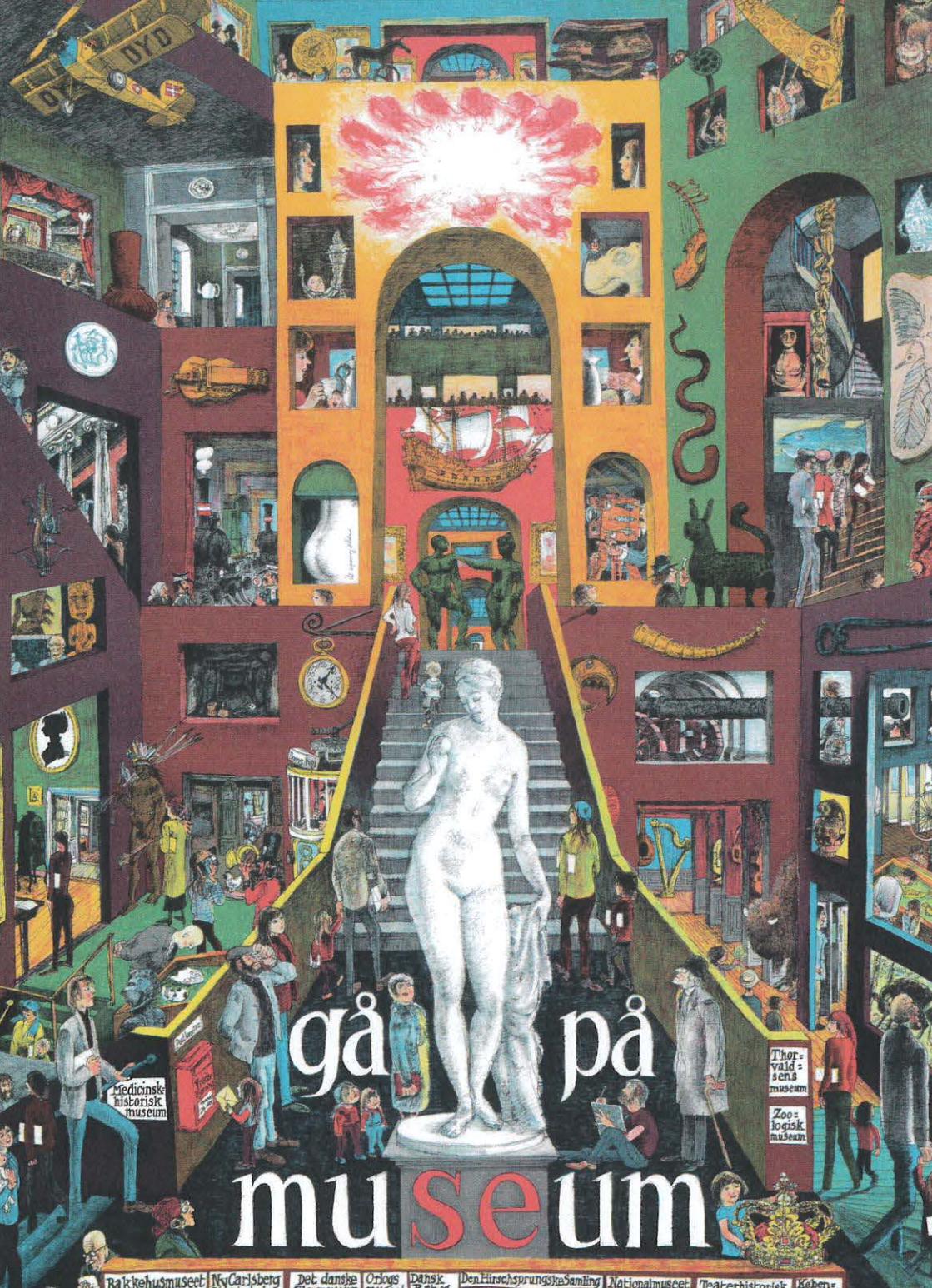
Konsul Georg Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond

Politiken Fonden

Toyota Fonden

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møller Fond til almene formål

gå på mu se um

Balkehusmuseet Ny Carlsberg

Det danske Oriens

Dansk

Den Finschsprungske Samling

Nationalmuseet Teaterhistorisk Køben